

DARBININKAS

Vol. LXIV, Nr. 45
Lapkričio — November 9, 1979 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

Per suruoštus pietus P. Korejos CIA viršininkas Kim Jae Kyn ir jo bendradarbiai nušovė valstybės prezidentą Park Chung He, jo apsaugos viršininką Cha Chi Chol ir dar 4 pareigūnus. Spėjiojama, kad CIA viršininkas ir kariuomenės vadai buvo nepatenkinti prezidento vedama politika opozicijos atžvilgiu. Prezidento pareigos buvo laikinai pavestos min. pirmininkui Choi Kyn Hah, kuris paskelbė karo būklę ir paragino gyventojus vieningai priešintis prieš Š. Korejos grėsmę. CIA viršininkas ir dar apie 50 pareigūnų buvo sulaukyti ir yra tardomi.

JAV įspėjo Š. Koreją nepradėti jokių veiksmų prieš P. Korėją, nes kitaip JAV imsis griežtų priemonių prieš išorinį P. Korejos užpuolimą. Be to, ten esančių JAV kariuomenės dalinių budrumas buvo žymiai sustiprintas.

Apie 300 Salvadora kraštutinių kairiųjų puolė JAV ambasadą ir ją apšaudė, tačiau Salvadora kariuomenės daliniai ir ambasadą saugojusieji JAV jūrų pėstininkai ambasadą apgynė. Darbo ir ūkio ministerijas anksčiau užėmusieji kairieji didelę dalį įkaitų paleido, pasilikdami tik du ministerius ir apie 10 kitų pareigūnų.

JAV buvo pareikalavusios, kad jų teikiama parama badaujančiam Kambodijos gyventojam iš Kompong Som uosto būtų gabenama sunkvežimiais į valstybės sostinę Phnom Penh, bet Kambodijos vyriausybė šį reikalavimą atmetė.

Nors Kambodija yra pareiškus, kad jos kariuomenė persekiotama buv. min. pirmininko Pol Pot kariuomenės likučius, nesiverš į Tailandą, bet JAV, siekdamos sustiprinti Tailando kariuomenę, pasiuntė ten tankų ir kitos karinės medžiagos.

JAV, Egiptas ir Izraelis sutarė, kad okupuoto vakarinio Jordano kranto ir Gazos ruožo palestiniečiai turi teisę dalyvauti autonominių organų rinkimų organizavime, jų vykdyme ir priežiūroje.

Austrijos kancleris Bruno Kreisky pareiškė, kad Palestinos išlaisvinimo organizacija yra pasiryžusi pripažinti Izraeliui teisę gyvuoti, jei palestiniečiams bus pripažinta teisė turėti savo valstybę.

Rodezijos min. pirmininkas Abel T. Muzorewa sutiko su Britanijos pasiūlytu planu dėl perinamosios vyriausybės sudarymo ir gubernatoriaus paskyrimo, tačiau nori, kad jam būtų palikta teisė tvarkyti kasdienes Rodezijos reikalus.

Gynybos sekr. Harold Brown pranešė, kad JAV pasiuntė į Korejos vandeninį vieną lėktuvnešį ir radarais aprūpintų lėktuvų.

Izraelio min. kabinetas nutarė aukščiausio teismo sprendimu nelegaliai įkurtą žydų koloniją perkelti kitur iš šios kolonijos reikalavimas žemes grąžinti arabams.

Pirmą kartą kaip valstybės galva aplankęs V. Berlyną Prancūzijos prezidentas Valery Giscard d'Estaing pareiškė, kad Prancūzija yra pasiryžusi ginti V. Berlyno saugumą.

Kanados vyriausybė, sutikusi didelę arabų valstybių opoziciją dėl jos nusistatymo savo ambasadą perkelti iš Tel Avivo į Jeruzalę, nuo šio plano atsisakė.

Izraelio min. pirmininkas Menachem Begin pertvarkė ministrų kabinetą, perimdamas ir užs. reik. ministerio pareigas.

JURBARKO KLEBONAS IŠREIŠKIA LIETUVOS KUNIGŲ NUOMONĘ

Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 39

**Jurbarko klebono kun.
M. Buožiaus pasisakymas
dekanų susirinkime**

Kalbėta ir visur tebekalbama, ir spaudoje rašoma, kai kuriuos iš mūsų vadinant reakcionieriais, tarsi bet kokia reakcija jau būtų ir nusikaltimas prieš valdžią. Kiekviena gyva būtybė, o dar labiau protingas žmogus pagal savo prigimtį vienaip ar kitaip reaguoja — atsiliepia į jam kieno nors daromą įtaką, poveikį, o ypač į jam nenaudingą ar net žalingą. Tai yra prigimties savignos instinktas. Ir jokių būdu šita reakcija negali būti kieno nors laikoma nusikaltimu. Visi mes gyvi, visi mes reaguoame, visi mes reakcingi, kiek pas ką yra gyvastingumo ir sąmoningumo. Kada bedieviai į mus veikia žodžiais ar veiksmais, ar kitokiais būdais bei priemonėmis, mes visi ar tik kai kurie vienaip ar kitaip reaguoame. Mes turime reaguoti, nes mes dar gyvi ir norime gyventi. Mes pilnai suprantame žodžių ir veiksmų prasmę bei tikslą. Nereaguoja tik mirusieji. Mes dar nemirę.

Peikiama, kad jauni kunigai keliose vietose daro primicijas, laikydami iškilmingas pamaldas. Gal kam tas ir nepatinka, o mums tai labai gerai. Mums nieko nebeliko, kuo mes galėtume

me pasidžiaugti ar pasirodyti. Naujų — jaunų kunigų labai mažai, beveik retenybė. Pvz., Kauno arkivyskupija šiemet neturi nė vieno naujo kunigo. Bėda parapijoms, bėda ir Vyskupui. Taigi nors primicijantai tegul pavaro nors tokią propagandą. Galgi jie tuo paveiks kieno nors širdį ir sukels norą būti kunigu. O prieauglio — naujų jaunų kunigų mums labai reikia. Mes visi labai suinteresuoti turėti įpėdinių, kurie užimtų mūsų vietas. Matote: mes visi žili, seni, ir greitai pradėsime kaip pupos byrėti. Jau dabar labai trūksta kunigų, o kas bus toliau! Seminarijoje tesimoko labai mažai — apie 60. (Čia įgaliotinis pertraukė kun. Buožiaus kalbą ir pataisė: "Ne 60, o 72 ir po dvejų metų galės būti 100 ar daugiau, nes atremontuotos patalpos galės tiek turėti").

Taigi naujų kunigų primicijos mums yra būtinybė. Naujas kunigas pas mus dėl suprantamų priežasčių jau yra retenybė.

Mums, kunigams, net bažnyčioje draudžiama vaikus mokyti katekizmo, tikėjimo tiesų. Sakoma: tegul patys tėvai moko. Bet juk tai neįmanoma. Viena, kada jie mokys, kai jie užimti visokiais darbais, ypač kaimuose, kolūkiuose arba rūpesčiais dėl pragyvenimo? O antra, kaip jie

vaikus mokys, kada patys neturi iš ko pasimokyti? Per radiją, televiziją, spaudą, organizacijas ateistam leista plačiai vesti savo propagandą, o mums tikintiesiems — nieko negalima viskas atimta ar net uždrausta. Nuo karo pabaigos jau praėjo 35 metai, o mes tikintieji iki šiol neturime nieko: jokios knygos, jokio laikraščio, jokio žurnalo, išskyrus paprastą me popieriuję išleistą Apeigyną, labai mažu tiražu maldaknyges, liaudžiai neprieinamą Šv. Raštą, Vatikano II susirinkimo nutarimus. Katekizmai išleidžiami tik nelegaliai. Už tai ačiū Nežinomiesiems! Ir taip prisimenama vysk. A. Baranausko caro laikais rašytas eilėraštis: "Anei rašto, anei druko mums turėt neduodą. Tegul, šako, bus Lietuva ir tamsi ir juoda". Taigi mes gyvenam bado metus.

Šiandien pas kanclerį kun. I. Butkų ant stalo mačiau Maskvos patriarchato leidžiamą iliustruotą žurnalą. O mums negalima turėti ne tik žurnalo ar laikraščio, bet net ir biuletenio ar kalendoriaus. O ateistinės visokiausios literatūros pilni kioskai, knygynai ir bibliotekos. Taigi mes esame labai aiškiai nusiskriausti.

(nukelta į 2 psl.)

Romas Ragaišis (tarp uniformuotų vyrų dešinėje) 1978 rugsėjo 14 vedamas iš Vilniaus teismo. Algimantas Andreika (kairėje) ruošiasi jam įteikti gėlių puokštę. Apie Romo Ragaišio suėmimą ir teismą Darbininke buvo rašyta anksčiau.

AREŠTUOTAS ANTANAS TERLECKAS

Okupuotoje Lietuvoje lapkričio 1 buvo areštuotas lietuvis nacionalistas ir disidentas Antanas Terleckas. Tuo pat laiku Maskvoj buvo areštuoti du rusų disidentai — Tatyana Velikanova ir Rev. Gleb Yakunin. Apie šiuos tris areštus pranešė Reuterio žinių agentūra.

Šie areštai buvo aprašyti Washington Post dienrašty lapkričio 2. New York Times aprašė tik rusų areštus.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos vedėjas kun. Kazimieras Pugevičius teiravosi redakciją, kodėl žinia apie Terlecką buvo praleista. New York Times dienraščio atsakymas: "Neužteko vietos!"

Lietuviška visuomenė raginama pareikšti savo nepasitenkinimą skambinant telefonu arba rašant laiškus New York Times redakcijai. Adresas: New York

Times, 229 West 43rd St., New York, N.Y. 10036.

-o-

Antanas Terleckas yra kilęs iš Krisavaliao kaimo, Ignalinos rajono, apie 40 metų amžiaus. Prieš areštą gyveno Vilniuje, Nemėnčinės pl. Nr. 68. Jo gimėnės: žmona, trys vaikai, uošvė.

Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikos 21 numerį išspausdintas Antano Terlecko laiškas I.V. Andropovui, TSRS Saugumo Komiteto Pirmininkui, kuriame jis kalbėjo: "Už ką KGB mane terorizuoja daugiau kaip 30 metų? Laiške Terleckas detalai dokumentuoja kratos ir tardymus, jo asmens bei šeimos terorizavimą, spaudimą tapti šnipu, areštą už "nacionalistinę" veiklą, "gydymą" psichiatrinės ligoninės, uždraudimą dirbti savo profesijoje (istorijos bei ekonomijos srityse) ir t.t.

JAV, protestuodamos dėl sunkių bausmių Čekoslovakijos žmogaus teisių grupės nariams, laikinai atšaukė savo ambasadorių.

Italijos vyriausybė suteikė Palestinos išlaisvinimo organizacijai politinį pripažinimą.

Sov. S-ga įsteigė Afganistane karinę bazę Farah mieste ir praplėtė aviacijos bazę Shinbend mieste. Šios bazės yra Irano pasieny.

Japonijos parlamento rinkimus nedidele dauguma laimėjusi liberalų partija negali susitarti dėl kandidato į ministrus pirmininkus.

JT dabartinės sesijos prezidentas Salim A. Salim pradėjo pasitarimus su Lenkijos atstovu prie JT Henryk Jaroszek dėl Lenkijos saugumo organų areštuotos JT tarnautojos Alicja Weselowska išlaisvinimo.

JAV KONGRESO REZOLIUCIJA APIE PABALTIJĄ

Kongreso atstovas Edward Derwinski, savo ir kitų 47 atstovų vardu liepos 26 paskelbė rezoliuciją dėl Pabaltijo (House Concurrent Resolution 147), kuri buvo perduota užsienio reikalų komisijai. Rezoliucija baigiasi šiomis išvadomis:

(a) Kongreso nuomone, tikrai taikai Pabaltijo srityje ir visoj Europoje patikrinti prezidentas turėtų nurodyti JAV delegacijai 1980 m. Madrido konferenciją Europos saugumo ir bendradarbiavimo klausimais, kad ji siektų pilno Helsinkio baigminio akto VIII principo apie tautų lygias teises ir laisvą apsisprendimą įgyvendinimo, idant laisvo apsisprendimo teisė būtų sugrąžinta lietuvių, latvių ir estų tautom, buvusiosios Tautų Lygos nariams, laisvų rinkimų būdu Jungtinių Tautų priežiūroje, visiem sovietų kariniam daliniam ir visam politiniam, administraciniam ir policijos personalui pasitraukus iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos.

(b) Taip pat, kongreso nuomone, kol Pabaltijo valstybės taps nepriklausomomis, prezidentas turėtų daryti visa, kas įmanoma, kad atkreiptų visų valstybių dėmesį į Pabaltijo klausimą ypatingomis radijo programomis ir leidiniais, tarptautinės komunikacijos agentūrom ir kitų JAV vyriausybės informacijos agentūrų kanalais.

(c) Kongresas taip pat mano, kad prezidentas turėtų panaudoti savo poziciją ir dėti visas pastangas gauti kitų valstybių paramai ir bendradarbiavimui Pabaltijo nepriklausomybei įgyvendinti.

Skyrius 2 (a). Kongresas su

giliu susirūpinimu žvelgia į Sovietų Sąjungos reiškiamas pilietybės pretenzijas, liečiančias milijonus JAV-ėse gimusių ar tinkamai natūralizuotų piliečių.

(b) Kongresas mano, kad prezidentas turėtų perspėti Sovietų Sąjungą, jog ji nepanaudotų naujojo sovietinio pilietybės įstatymo prieš JAV ir jos piliečių interesus ir jog JAV valstybės sekretorius turėtų painformuoti JAV piliečius, kurie planuoja lankytis Sovietų Sąjungoje, apie šio įstatymo implikacijas.

-o-

Ši, Pabaltijo reikalus liečianti rezoliucija (HCR 147) spalio 18 buvo aprobuota International Organization Subcommittee of the House Foreign Affairs Committee posėdy. Pakomitetis padarė keletą mažesnių žodinių pakeitimų ir todėl tai pačiai rezoliucijai duotas naujas numeris — House Concurrent Resolution 200.

HCR 200 spalio 20 buvo priimta pilname House Foreign Affairs Committee posėdy. Lauktina, kad kelių savaitių laikotarpį šią rezoliuciją priims ir visi atstovų rūmų nariai.

Šio priėmimo paskubinimą, be abejo, nulėmė ir 45 pabaltiečių drąsus pareiškimas Maskvoj rugpiučio 23, reikalaujant apsisprendimo laisvės.

Amerikoj gyvenančių pabaltiečių ir jų draugų iniciatyvos dėka prie šios rezoliucijos kaip kosponsorai prisidėjo 77 kongresmanai. Jei pabaltiečiai ir jų draugai tęs laiškų ir telegramų siuntimą, tokių kosponsorų atiras ir daugiau.

JAV senate panaši rezoliucija bus irgi įnešama.

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Pavergtoje Lietuvoje iškilmingai paminėta marksistinio literatūros kritiko Kosto Korsako 70-ties metų amžiaus sukaktis. Tą progą Lietuvos aukščiausios tarybos prezidiumas K. Korsaką apdovanojo *Tautų draugystės ordinu* ir suteikė *Lietuvos TSR liaudies rašytojo vardą*. K. Korsakas yra gimęs 1909 spalio 5 Pašvitinyje. 1931-40 Humanitarinių mokslų fakultete laisvu klausytoju studijavo lietuvių ir rusų literatūras. Rašė eilėraščius, bet labiausiai iškilo kaip marksistinės krypties literatūros kritikas. Dirbo Kultūros žurnalo redakcijoje. Ten daugiausia ir yra paskelbęs savo kritikos raštų. Okupuotoje Lietuvoje K. Korsakas gavo svarbias pareigas: kai kurį laiką buvo Rašytojų sąjungos pirmininkas, Vilniaus universiteto istorijos-filologijos fakulteto dekanas (1944-45), profesorius, LM Akademijos narys, Lietuvių kalbos ir literatūros instituto direktorius, daugelio literatūrinių leidinių redaktorius, įžangų rašytojas, įvairių komisijų narys. Už nuopelnus literatūros srityje Sovietijos Mokslų akademija jam suteikė daktaro laipsnį (1965). Kritikos raštuose K. Korsakas kūrinius vertina ne pagal formą ar žmogaus atskleidimą, bet pagal ideologiją: jei kūrinyje turi marksistinių idėjų, tai jis vertinamas teigiamai, net iškeliamas, o kitų ideologinių kryptų kūriniai nuvertinami, net niekinami, išjuokiami. Taigi K. Korsako kritika yra dogmatinė. Tačiau pavergtos Lietuvos rašytojams K. Korsakas yra autoritetas.

— Apie poeto Eduardo Mieželaičio 60 metų amžiaus sukaktį, šioje skiltyje jau kalbėjome. Papildomai galima pažymėti, kad sukakties proga E. Mieželaitis buvo apdovanotas Spalio revoliucijos ordinu, iškilmingai įteiktu kartu su raštu, pasirašytu paties diktatoriaus L. Brežnevo. Okupuotos Lietuvos ministrų taryba, aukščiausios tarybos prezidiumas ir komunistų partijos centro komitetas atsiuntė kupiną sovietinės panegirikos

sveikinimą. Taip pavergtoje Lietuvoje pagerbiami okupantų padlaižiai.

— Iš Kultūros ministerijos meno reikalų valdybos viršininko Raimundo Jakučionio redakcijai duoto pasikalbėjimo, paskelbto š.m. Literatūros ir Meno Nr. 40, patiriame, kad 1980 metais Lietuvos gyventojai turės švęsti šias priverstines sovietines šventes: Lenino gimimo 110-ąsias metines, Lietuvos pavergimo (sakoma "išvadavimo") 40 metų sukaktį, sovietinės pergalės 35-erių metų sukaktį. Į minėjimus turėsiančios įsijungti visos Lietuvos meninės pajėgos. Lietuvos teatrams įsakoma vaidinti V. Katajevo, I. Dvorecko, A. Kazancevo, A. Arbuzovo, V. Rozovo ir kitų sovietinių autorių kūrinius. Gegužės mėnesį Kaune numatomas "tarybinių tautų" dramaturgijos festivalis. Režisieriai raginami pasižvalgyti po "brolišių tautų" dramaturgijos arodus. Į repertuarą jau esančios įtrauktos *Basckirų dramaturgo M. Karimo* drama "Mėnulio užtemimas naktį" ir *latvių rašytojo J. Jurkano* pjesė "Laikrodys su gegute". M. Karimo veikalą Akademiniame Vilniaus dramos teatre statys rež. H. Vancevičius, o latvio veikalą Jaunimo teatre režisuos G. Padegimas. Iš lietuvių dramaturgų būsią taip pat keli veikalai: rež. P. Gaidys Klaipėdoje statysiąs *Just. Marcinkevičiaus* "Katedrą", Kauno dramos teatre G. Padegimas statysiąs naują J. Grušo dramą "Gintarinė vila", rusų teatre I. Petrovas statysiąs J. Grušo "Barbarą Radvilaitę", Akademiniame Vilniaus dramos teatre rež. I. Bučienė statysianti K. Sajos naują veikalą "Ubagų salos", Kaune J. Vaitkus žada pastatyti J. Glinskio naują dramą "Kingsas". Šiaulių dramos teatre rež. A. Ragauskaitė atnaujins V. Rimkevičiaus "Vandens lėliją", o Klaipėdoje to paties autoriaus rež. M. Karklelis statysiąs jūrinės tema-

(nukelta į 4 psl.)

SOVIETŲ SĄJUNGOS PASTANGOS NUTAUTINTI LIETUVĄ PER MOKYKLAS

A. MASIONIS

2

Viso šito mokoma jau nuo vaikų darželio. Ir nors sovietiniai mokytojai yra išėję visus sovietinės pedagogikos mokslus, bet, kad jie jokiū būdu nę mažiau siai nenukryptų nuo partijos užbrėžtos linijos, jiems nuolat primenama, kaip jie turi suprasti savo pareigą ir kaip komunizmo idėjas perduoti mokiniams. Štai toks priminimas apie "Patriotinį ir nacionalinį auklėjimą" (T.M., 1975 m. 5 nr., 20-21 psl.):

Savaitės įvykiai

Salvadoro kariai ir policija atidengė ugnį į prieš vyriausybę demonstruojančius kairiuosius ir užmušė apie 20 žmonių.

Apie 1,000 Kongo vaikų be tėvų sutikimo buvo pasiųsti į Kubą, kur jie bus auklėjami ir ruošiami būti Kongo vadais.

Prez. Carter neseniai įsteigto švietimo departamento sekretorium paskyrė federalinę teisėją Shirley Mount Hufstedler.

Popiežius Jonas Paulius II paragino Argentinos ir Čilės vyriausybes paskelbti apie ten be žinios dingusių politinių kalinių likimą.

Lankydamasis Britanijoje, Kinijos min. pirmininkas Hua Guofeng aštriai puolė Sov. Sąją ir gyrė Britanijos vyriausybę už pripažinimą, kad Sov. Sąga sudaro pavojų pasaulio taikai.

Afganistano sukilėliai dar užėmė 3 strategines provincijas valstybės šiaurės rytuose.

JT sesijoj vyksta aštri kova tarp Kubos ir Kolumbijos dėl vietos saugumo taryboje. Per 13 balsavimų nei viena negalėjo surinkti dviejų trečdalių daugumos.

Sovietų New Times žurnalistas Japonijoje Stanislav A. Levčenko pasiprašė politinio pabėgėlio teisių ir išvyko į JAV.

Indijos parlamento rinkimai įvyks sausio 3 ir 6.

Libano sostinėje Beirute prie kairiųjų organizacijos būstinės buvo išsprogdinta bomba, užmušusi 6 ir sužeidusi apie 30 žmonių.

Britanija suteikė nepriklausomybę Karibų jūroje esančiom St. Vincent ir Grenadine salom, turinčiom 150 kv. mylių žemės plotą ir apie 100,000 gyventojų. Salose viešpatuoja skurdas ir nedarbas.

R. Vokietija žada nutraukti iki šiol V. Vokietijos labai praktikuotą R. Vokietijos kalėjimuose laikomų politinių kalinių išpirkimą, nes kitų valstybių komunistų partijos šį veiksma vadina davo vergų prekyba. V. Vokietija kasmet išpirkdavo 1,000-1,500 polit. kalinių, sumokėdama už kiekvieną nuo 20,000 iki 30,000 dol.

"Patriotinis ir internacionalinis auklėjimas nesiriboja nei pradinės nei vidurinės mokyklos suolu. Jis prasideda žymiai anksčiau negu vaikai eina į mokyklą". Bet čia pat ir įspėjama, kokie pavojai glūdi, mokytoji nesuvokiant, kokiame santyky turi būti nacionalinis ir internacionalinis auklėjimas. Štai tas įspėjimas: "Dabartinėmis tautų suklestėjimo sąlygomis, ypačiai aktualus auklėjamas darbas, skirtas tarpnacionalinių ryšių stiprinimui ir gerinimui, nes nacionalinis sužėdėjimas pažadina nacionalinio išdidumo jausmą (m. pabr.). Todėl labai svarbu kryptingą auklėjamoju darbu neleisti šiam teisėtam jausmui peraugti į nacionalinį siaurumą, išsigimti jam į nacionalinį išpuikimą (kad, neduok, Dieve, lietuviai neimtų žiūrėti į rusus iš aukšto — mano pr. ir pabr.). Riba tarp nacionalinio ir internacionalinio auklėjimo sąlyginė, ją lengva peržengti. Kad to neatsitiktų, reikia padėti gerus pagrindus dar mokykliniame suole, kai formuojasi charakteris".

Vita Glebuviene, pedagogikos mokslinio tyrimo instituto ikimokyklinio auklėjimo sektoriaus vadovė, eina dar toliau. Ji savo straipsny "Internacionalinis ikimokyklinis auklėjimas" (T.M., 1978 m. 7 nr., 19 psl.) rašo: "Kiekviena auklėtoja žino, kad ... ikimokykliniame amžiuje dedami ir sudėtingesni jausmų pagrindai. ... Kai mažyliai kiek paauga, reikia sužadinti jų domėjimąsi įvairių tautybių žmonėmis, skiepyti gerumą, t.y., ugdyti jausmus — vieną iš internacionalinio auklėjimo komponentų, nes internacionalinį auklėjimą N. Krupskaja laikė labai svarbia komunistinio auklėjimo dalimi". Toliau ji duoda porą konkrečių pavyzdžių, kaip reikia tai vykdyti praktikoje. Štai vienas jų: "Vilniaus 89-jo vaikų lopšelio — darželio auklėtojos ... dažnai veda savo vaikus į 90-jo (rusiškojo — m. pr.) vaikų lopšelio-darželio aikšteles, pakviečia rusiškai kalbančius to darželio vaikučius ir į savo kiemą. Visi kartu žaidžia, vieni kitiems "siurpryzus" ruošia (pavz., vieni išmoka lietuvišką dainelę, kiti rusišką), dovanėles gamina. Vieni kitų kalba domisi.

Sov. S-gos gynybos ministeris Dmitri F. Ustinov įspėjo vakarų Europos valstybes nepriimti JAV siūlomų vidutinės tolinės raketo.

Sov. S-ga ir Pietų Jemenas pasirašė 20 m. draugiškumo ir bendradarbiavimo sutartį, pagal kurią Sov. S-ga pasižada sustiprinti P. Jemeno gynybą.

Ispanijos baskų ir Katalonijos sritys referendumu pasisakė už šiom sritim autonomijos suteikimą. Autonomija buvo panaikinta gen. Franko valdymo metu.

Vaikams įdomu — lietuviškai nosis, rusiškai nos, lietuviškai duok, rusiškai dai." Visiems mums aišku, kad šitoks vaikų bendravimas yra visai ne tam, kad rusiukus išmokyti lietuviškai, bet kad lietuviukai išmokyti rusiškai. Visur mokomi lietuviai prisitaikyti prie rusų, o ne atvirkščiai. Tai labai aiškiai parodo Glebuviene antrasis pavyzdys.

Glebuviene rašo: "E. Suslova (ir vis rusai ar rusės duoda direktyvas: pirmiau Krupskaja, o dabar Suslova), tyrinėjusi ikimokyklinio amžiaus vaikų internacionalinio auklėjimo klausimus, nurodo, kad svarbiausia pratinti vaikus gerai elgtis su kitų tautybių žmonėmis, kad atsiradęs jų simpatijos ir draugystės jausmas kitoms tautos būtų ne pasyvus, o aktyviai reikštųsi veikloje ir elgesyje".

"Pastarąjį jausmų ugdymo sąlygą", rašo toliau Glebuviene, "mano supratimu, gerai perpratusios Vilniaus 56-jo vaikų lopšelio-darželio vyresniųjų grupių pedagogės, ... Suprاندamos, kad vienas iš vaikų auklėjimo internacionalizmo dvasia ro-diklių yra aktyvus simpatijos jausmas kitos tautybės bendramžiams, jos parengiamųjų grupių vaikams sudaro sąlygas aktyviai bendrauti su 71-jo vaikų lopšelio-darželio auklėtiniais, kalbančiais rusiškai, moko dėmesingumo, jautrumo jiems (m. pabr.)". Ir vėl: dėmesingumo ir jautrumo rusams, bet ne atvirkščiai.

Emilija Piešiniene, Vilniaus 23-sios vid. mokyklos mokytoja, aprašo T.M., 1975 m. 10 nr., savo straipsny "Kaip ugdu tautų draugystės jausmus per skaitymo pamokas", kaip ji panaudoja tam reikalui kai kuriuos eilėraščius, kad ir A. Matučio "Draugystės riekutė", kuriuo sukeliamos mokinių draugiškumo kitom sovietinėm tautom emocijos. Štai tas eilėraštis:

*Ją valgo Vasia, Jonas,
Nataša, Gražina ...
Vaikučių milijonai
Ją valgo kas diena.*

*Draugus Azerbaidžano
Mes minim visada,
Nes iš Baku ridena
Vagonai su nafta.*

*Gamina baltarusiai
Daug traktorių naujų.
Kas artų žemę mūsų,
Pasėtų kas be jų?!*

Vadinasi, be baltarusių lietuviai būtų bejėgiai, negalėtų nei savo žemės išarti, nei jos apseiti. Šitaip, iš tikrųjų, auklėjamas ne tiek tautų draugystės jausmas, kiek pavienės pavergtos tautos menkavertiškumo pajutimas, būtent, kad ji viena niešio negali. Jei ką gali, tai tik draugystė su kitomis sovietinėmis tautomis, tik su jų pagalba, tik "Didžiosios Tėvynės" sąstate, tik "išmintingajai" partijai vadovaujant.

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 39

(atkelta iš 1 psl.)

Ateistams yra visokios organizacijos, kursai, stovyklos ir mokyklos. Bažnyčią lankančius tikinčiųjų vaikus mokytojai bara, gąsdina, peikia ir mažina elgesio pažymius. Mokytojai drįsta net į namus lankytis, įkalbinėti tėvus vaikų neleisti į bažnyčią. Taigi nevienodumas labai didelis ir labai ryškus. O reikėtų ir galėtų šito visai nebūti.

Kas liečia klebono ir bažnytinio komiteto santykius, tai atmintina, kad kiekvienas kunigas, kada jis skiriamas klebono pareigoms, jis skiriamas ne vien liturginiams reikalams, bet kaip ir visų bažnytinių turtų administratorius. Visoms toms pareigoms gerai eiti jis daro ir priesaiką. Taip nurodo ir to reikalauja Bažnyčios kanonai, ku-

Ta pati mokytoja paskui dar aiškina, kodėl hidroelektrinė stotis prie Drukšų ežero pavadinta "Tautų draugystės" elektrine. Mat, ją statė kelių respublikų kolchozai. Ji tai pa iliustruoja E. Mieželaičio eilėraščiu:

*Prie Drukšų ežero, toj pusėj,
Kur saulė teka iš rytų,
Lietuviai, latviai, baltarusiai
Į darbą rinkosi kartu.*

Taip "vaikai sužino", rašo toliau mokyt. E. Piešiniene, "kad visais mūsų Tėvynės (didžiąja raide — m.p.) žmonėmis rūpinasi komunistų partija, Tarybų valdžia (visuomet pirma minima partija ir tik paskui valdžia — mano p.) ... kad reikia gerai mokytis, tuomet galės tapti, kuo panorės, ir savo nuosirdžiu darbu atsidėkos už viską, kas jiems duota."

Tačiau partijos įtaigauti poetai nelaukia, kol vaikai taps, kuo panorės ir tik tada atsidėkos partijai. Jie jau dabar dar vaikų darželio amžiaus mažyliams bruka į lūpas padėkos žodžius, nes, jų manymu, dėkingumo reikia mokytis iš mažens. Štai vienas toks eilėraštis:

Partijai mūsų akučių šviesa,
Partijai mūsų vaikystė visa,
Mūsų skruosteliai, rožytėm
rausvi,

Mūsų veideliai linksmi ir gyvi.

Partijai — mūsų širdžių šiluma,
Partijai — mūsų vaikystė linksma.

-o-

Partijai mūsų delnukai šilti,
Tartum taurelės aukštyn iškelti,

Tartum taurelės švelniausių
žiedų,

sveikina partiją mūsų vardu.
Kaip jau girdėjom, mokyt. E. Piešiniene primena savo mokiniams, kad jie partijos vadovaujamaj šaly galės būti, kuonori. Štai, kaip tai įkalama vaikam komunistine poezija, kurią jie skaito, mokosi atmintinai, deklamuoja:

Mylėki partiją, vaikuti,
Kaip savo motiną myli,
Tave lyg pumpurą gležnutį
Ji saugo Lenino šaly.

Tave nuo priešų ji apgynė
Ranka galinga ir tvirta,
Visa tėvynė lenininė
Tvirtų jos rankų sukurta.

Ir tu gali kuo nori būti
Tik didžio Lenino šaly.
Mylėki partiją, vaikuti,
Kaip savo motiną myli.
Abu eilėraščiai paimti iš Kosto Kubilinsko eilėraščių knygos vaikam "Gintareliai", išleistos 1969. Šitie pavyzdžiai, aišku, nėra vieninteliai. Nėra vieninteliai ne minėti straipsniai, kuriuos citavau, jų pedagoginė literatūra.

(Bus daugiau)

Perskaitys Darbininką, duok
kitam, kad jis paskaitytų ir užsi-
prenumeruotų.

DOVANA — IRENOS VELONSKIENES SIUNTINIŲ ĮSTAIGA. Greitas išsiuntimas, prekių pasirinkimas žemomis kainomis. Negalint atvykti, sudaromi pageidaujamų daiktų siuntiniai pagal užsakymus. SUDAROMI GIMINIŲ IŠKVIETIMO IŠ LIETUVOS DOKUMENTAI. Persiunčiamas iš Lietuvos atvykusių svečių asmeninis bagažas. Siuntinių bei kitais reikalais kreiptis tel. 268-1594, adresas: 69-40 Fleet St., Forest Hills, NY 11375.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 968-5454, namų vakarais (516) 757-4296. Antradi. 2-8 val. vak., šeštadi. 9:30-12:30 val. Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos kopyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidotuvių direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermeninės bet kurio miesto daly.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1863 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

FLORIDA REAL ESTATE Rezidencinės ir Komercinės Nuosavybės Apartmentai • Kondominiumai • Nuomavimas
Angėlė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

NAUJAUSIUS 1979 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimai, šeštadi. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 7-8 v.v. 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmadi. 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J.J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSU VIENINTELĖ VIETA —
— GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė įteikė dovaną Illinois senatoriui Frank D. Savickui. Vidury Lietuvių Fondo valdybos pirm. dr. G. K. Balukas. Dovana įteikta spalio 6 per Lietuvių Fondo vajuos pokylį Marriott viešbuty, Chicagoje. Ta proga Lietuvių Fondas gavo 15,000 dol. naujų įnašų. Lietuvių Fonde narių dabar yra 4673. Nuotr. V. Noreikos

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. 148360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$13.00. Single Copy 25 centsEina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIAS • Pre-
numerata metams \$13.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožiu •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Lietuviškai mokyklai 30 metų

Beveik visos šio krašto ir Kanados lituanistinės mokyklos šį rudenį mini 30 metų veiklos sukaktį. Iš Vokietijos tremtinių stovyklų emigracija prasidėjo 1948, 1949, 1950. Pati didžiausia ji buvo 1949. Atvykę ir įsikūrę naujose vietose, tuoj ėmėsi organizuoti, kurti savas organizacijas, tautinių šokių grupes, chorų. Tuoj pat įkūrė ir lituanistines šeštadienio mokyklas.

Pokario Vokietijoje pabėgėlių stovyklose visur buvo įkurtos lietuviškos mokyklos. Ten veikė gimnazijos, pradžios mokyklos, net specialios mokyklos ir specialūs kursai. Dėstomoji kalba buvo lietuvių. Mokyklos dirbo pilną laiką, išėjo pilną nepriklausomos Lietuvos švietimo ministerijos nustatytą programą.

Kitaip jau buvo atvykus į šį kraštą ir čia įsikūrus. Čia reikėjo įsijungti į vietinę švietimo sistemą. Vaikai turėjo eiti į amerikoniškas mokyklas, prisiderinti prie šio krašto švietimo tradicijų. Naujieji ateiviai labai brangino mokslą ir savo vaikus visom išgalėm leido į mokyklas. Nė viena šeima nenurimo tol, kol jų vaikai nebaigė aukštojo mokslo.

Lietuviška šeima taip pat brangino ir lietuvišką mokyklą. Spontaniškai jos buvo visur organizuojamos. Nebuvo sąlygų įkurti ir išlaikyti grynai lietuviškų mokyklų, kur būtų normalios pamokos, tad kurtos šeštadieninės mokyklos.

Pirmųjų metų mokyklos apjungė labai įvairių mokinių bendruomenę. Į šeštadieninę mokyklą atėjo ir tie, kurie Vokietijoje nebuvo sūspėję baigti lietuviškos gimnazijos. Ir čia buvo taip programos pritaikytos, kad jie tokias gimnazijas baigė, išeidami tik lituanistinių dalykų kursą.

Pagreičiui atėjo ir jaunimas, dar niekur mokyklose nebuvęs. Taip savaime susidarė ir pradinės ir aukštesniosios lituanistinės mokyklos.

Paskui padėtis keitėsi, mokslo

lygis mažėjo, bet mokyklos visur išsilaikė. Į jas metai iš metų atėjo vis nauji vaikai. Šalia anglų kalbos, kurios jie mokosi vietos mokyklose, lietuvių kalba buvo jiems nuolat plečiama, papildoma nauju mokslu. Per mokyklą jaunimas surado lietuviškas organizacijas, įsijungė į lietuvišką veiklą. Per mokyklą, vasaros stovyklas tautinių šokių grupes jie sukūrė naujas lietuviškas šeimas. Jau dabar tų šeimų vaikai lanko lituanistines mokyklas.

Atimkime lituanistines mokyklas, ir kaip pasidarys tamsu mūsų lietuviškoje bendruomenėje. Kaip pasidarys nyku ir tuščia! O lituanistinės mokyklos palaiko mus pačius ir mūsų jaunimą.

Tad visų mūsų pareiga lituanistinei mokyklai pdėti. Yra tokių, kurie mano, kad mokykla turi pati išsilaikyti. Ją išlaiko tėvai. Bet — tėvai ir taip turi nemaža išlaidų, leisdami vaikus į lietuvišką mokyklą. Tad pagalba iš šalies labai daug padėtų ir pačiai mokyklai ir tėvams.

Sukakties proga tegul lietuviškas mokyklas prisimena įvairios draugijos, sambūriai, pavieniai asmenys ir tegul skiria mokyklai aukų. Tų aukų niekada nebus per daug, nes yra įvairiausių reikalų. Pvz., jaunųjų mokytojų siuntimas į vasaros kursus. Jiem būtina parama.

Mokykla perėjo gan ilgą kelią — 30 metų. Tai yra tikrai daug. Ta proga dėkojame visiems tėvams, kurie kūrė ir leido savo vaikus į mokyklą. Dėkojame mokytojams, kurie nesigailėjo laiko ir švietė jaunuosius.

Drauge kviečiame visus ir toliau ugdyti ir puoselėti lituanistinę mokyklą, išlaikyti lietuviškas mokyklas. Jom reikia ir mokinių. Pastebėta, kad mokinių skaičius mažėja. Tad paraginkime visus, kad leistų savo vaikus į lietuviškas mokyklas. Tai visų pareiga ir drauge pasididžiavimas.

Tokie Amerikos lietuvių kongresai, kaip šis, sukviečiami ne paprastam pabendravimui ir pasiskardinimui, bet tam, kad visi kartu galėtume pasvarstyti ir aptarti mūsų tautos laisvės viltis ir nuspręsti, kas padaryta ir kas dar būtina turėtų būti padaryta. Kovoiant už Lietuvos laisvę, Amerikos lietuviams tenka didelė atsakomybė kalbėti ir pasauli už jėga nutildytuosius.

Šiandien mūsų tauta stovi prieš vieną iš didžiausių bandymų savo istorijoje. Kad iš to bandymo ji išeitų gyva ir sveika, reikalingas mūsų visų ryžtas kovai ir draugam telkti tarptautinėje arenoje.

Atominių ginklų amžių yra likusios vos kelios valstybės, kurios yra pakenčiamai pajėgios vienos pačios apsiginti. Tad kiekvienai mažai valstybei reikalingi draugai ir užtarėjai, kad ji galėtų išlikti nepriklausoma, juo labiau jie reikalingi Lietuvai. Iš 152-jų Jungtines Tautas sudarančių valstybių keli tuzinai yra mažesni už Lietuvą tiek teritorijos, tiek gyventojų skaičium. Didžiųjų valstybių sutartina sauvale galėtų lengvai jas visas pavergti.

Svarstydami Lietuvos laisvės viltis, mes privalom neužmiršti, kad turim reikalą su labai galingu ir žiauriu priešu, kurio pagrindinis siekis yra ne tik mūsų, bet ir viso pasaulio pavergimas. Keturiolikajame šimtmety Jono Kalitos pradėtasis Maskvos kunigaikštijos plėtimas, renkant rusų žemes, vėliau išvirsto į svetimų žemių užkariavimus. Nuo Jono IV-ojo (Žiauriojo) laikų kiekviename šimtmety Rusijos carai užkariavimais prisijungė vis naujų žemių; todėl carinė Rusija į XX-ąjį šimtmetį įžengė kaip valstybė žinoma tautų ka-

LIETUVOS LAISVĖS VILTYS
ŠIŲ LAIKŲ TARPTAUTINĖJ RAIDOJLietuvos gen. konsulo Aniceto Simučio referatas,
skaitytas Amerikos lietuvių kongrese, Clevelande,
1979 spalio 13

lėjimo vardu. 1917-18 metų Rusiją sukrėtusi ir radikalios jos santvarką pakeitusi revoliucija ne tik svetimų žemių grobimo ir laisvų tautų pavergimo proceso nesustabdė, bet dar labiau jį suintensyvino. Jei carinė Rusija vergė kitas tautas prisidengdama panslavizmo ir pravoslavijos gynyimu, tai sovietinė Rusija savo kolonijas plečia proletariato išlaisvinimo vardu.

Savo laiku Chruščiovo pasigyrimas Washington, kad "Mes jus palaidosim", arba kad "Jūs su vaikai gyvens komunistinėje santvarkoje", Vakaruose buvo priimtas su humoru. Bet Kremliui šis jo prasiplepėjimas nėra humoras: tai planingas ir sistemingas užsibrėžto tikslo vykdymas.

Dar visai neseniai kitose aplinkybėse ir kitokioje formoje Chruščiovo mintis pakartojo ir Brežnevas. Ryšium su antrosios SALT sutarties pasirašymu šių metų birželio mėn. įvyko priėmimas JAV-bių ambasadoje Viena. Kaip paprastai panašiuose priėmimuose, vyko neformalių pasikalbėjimų ir pajuokavimų. Anot Newsweek (birželio 25) korespondento, prezidentas Carteris, neformaliai kalbėdamas apie avantiūrizmą trečiame pasaulyje, pastebėjęs, kad jis labiau mėgstas pluralizmas, lygybę ir ekonomines progas besivystančiuose kraštuose. "Mes

tikim į santūrumą konfliktuose, kurie galėtų sugriauti tuos tikslus", pareiškęs prezidentas. Į tai Brežnevas reagavęs klausimu: "Kodėl prikabinoti Sovietų Sąjungai atsakomybę už bešališką istorijos kryptį, juo labiau, kodėl tai naudoti kaip pretekstą santykių bloginimui?" Taigi jam, kaip ir jo pirmtakūnui Chruščiovui, bešališka istorijos kryptis veda į Vakarų palaidojimą, kuriam nėra prasmės priešintis ir tuo gadinti tarpvalstybinius santykius. Sovietų Sąjunga čia tik nekaltas avinėlis.

Kaip mes visi gerai žinome, tikrovė yra visai kitokia.

Kremlius iki šios dienos nepraleidžia nė mažiausios progos išbandyti ir išnaudoti Vakarų silpnybes. Todėl plaukiama iš vienos tarptautinės krizės į kitą. Karui pasibaigus, rusai nesiskubino trauktis iš Irano, kaip lygiai nesiskubino trauktis ir iš Austrijos. Suskaldžius Vokietiją ir Berlyną į įtakų sferas, Rusija nukirto Vakaram susisiekimą žemės keliais su Berlynu. Padėtis buvo išgelbėta masiniu oro transportu ir ilgomis derybomis, privedusiomis prie riboto kelių atidarymo. OkurČekoslovakijos, Vengrijos, Rytų Vokietijos ir Lenkijos bandymai išsilaikyti ir iš to kilusios krizės? Pavergtieji ne kartą stojo į kovą veik plikom rankom prieš sovietinius tankus. Pats pirmasis bandymas buvo lietuvių partizaninis karas, tesėsis beveik dešimt metų ir pareikalavęs tūkstančių geriausių mūsų tautos sūnų gyvybių. Apie jį didžiojo pasaulio spaudoj kaip sakoma, ir šuo nesulojo. Mūsų kraujuojančios tautos pagalbos šauksmas taip ir liko dykumoj šaukiančiojo balsu.

Prieš šesetą šimtų metų Jono Kalitos pradėtasis Maskvos valstybės plėtimas tebevyksta iki šių dienų. Kai lietuviai ir lenkai per kelis šimtmečius kraują liejo gindamiesi nuo Maskvos ekspansijos, tai Vakarų Europos valstybės dėl to nesisielėjo. O kai 18-ojo šimtmečio pabaigoje susidarė galimybė karų išvargintą Lenkijos-Lietuvos valstybę pasidalinti, tai į dalybas mielai įsijungė Prūsija ir Austro-Vengrija, panašiai, kaip, prieš

pradedant antrąjį pasaulinį karą, Maskva su Berlynu pasidalino Lietuvą, Latviją, Estiją ir Lenkiją. Po antrojo pasaulinio karo ir patiem dalintojam atėjo eilė būti padalintiems.

Šiandien rusiškoji meška jau yra įžengusi į Rytų ir Centrinę Europą, Afriką ir net vieną leteną įrėmusi į Amerikos kontinento pašonę — Kubą. Vien tik per pastaruosius penkerius metus Rusijai pavyko komunizmui pavergti Pietų Vietnamą, Laosą, Angolą, Etiopiją ir Afganistaną. Į sovietinį maišą Kubos pagalba jau traukiami Nikaragva, El Salvadoras, Gvatemala, Honduras ir Kosta Rika.

Kame glūdi tokio tariamo sovietinės imperijos pasisekimo paslaptis? Be brutalaus prievartos ir teroro, ji nieko patrauklaus neturi. Pirmiausia Vakarų valstybių nesiorientavimas ir iš to plaukiantis nesibaigiantis nuolaidžiavimas sudaro nepaprastai palankias plėtimosi sąlygas tokio totalitarinio tipo policinei valstybei, kaip sovietinė imperija. Kaip visiem žinoma, sovietinė Rusija ir jos okupuoti kraštai valdomi ir tvarkomi pagalba neribotą galią turinčios specialios policijos, žinomos KGB vardu, kuriai gal labiau tikėtų Mafijos pavadinimas, nes kvarkosi panašiais pagrindais. Kaip Mafija, taip ir KGB (anksčiau Čeka, GPU, MVD ir NKVD) esmė yra slaptos institucijos ir veikia slaptomis direktyvomis.

Neribota slaptosios policijos galia paremta valstybės santvarka Rusijoje turi ilgą istoriją, prasidėjusią 16-ajame šimtmetyje, valdant Jonui IV-ajam (Žiauriajam). Tai "opričnina" su "opričnikų" aparatu. Anais laikais akiai carui paklusnūs ir ištikimi opričnikai, gerai ginkluoti galėjo nepaisyti valstybės įstatymų. Besąlygiškai vykdydami Jono IV-ojo valią, pavaldiniam įbauginti jie dėvėjo juodą uniformą, jodinėjo juodais arkliais, prie balno prisirišę šuns galvą ir šluotą. Gelbėdamiesi nuo opričnikų, daugelis rusų kunigaikščių ir bajorų tais laikais bėgdavo į Lietuvą, panašiai, kaip dvide-

(nukelta į 4 psl.)

Amerikos Lietuvių IX Kongresas įvyko spalio 13-14 Clevelande. Per banketą sveikina Lietuvos gen. konsulas A. Simutis. Iš kairės dr. K. Bobelis, E. Bartkus, A. Simutis, Clevelando vyskupas J. A. Hickey ir vysk. V. Brizgys. Nuotr. V. Bacevičius

barėlio į miestą ir į vietas, kur grūmėsi priešininkai. Iš pradžių jis mokėsi augustiniečių abatijoje, paskui meldėsi ir meditavo nušalioj pranciškonų buveinėje. Dabar atėjo veiklos valanda. Buvo tai naujas gyvenimas. Reikėjo palikti, kas širdžiai buvo brangu. Dievo valiai jis nusilenkė taip klusniai, jog atrodė, lyg visą laiką jisai būtų gyvenęs tarp žmonių pasaulyje. Galėjai tarti, kad jisai buvo prijunks prie nuovargio sakant mokslus ir prie ginčų su eretikais, su kuriais jis iš pat pradžios susidūrė. Į naują veiklos gyvenimą jis žengė su visu savo užsidegimu. Tačiau toksai pasikeitimas reikalauja naujos išvadinės aukos. Kaip buvo, taip ir pasilikęs jisai kontempliacijos žmogus. Kaip Pranciškaus, taip ir jo siela buvo atsispyrėlė, uždaryta kūno kambarėlyje. Jis ilgėsis medžių ūksmės ir jų lapų šlamėjimo, nuošalių urvų, dvasties oazių plikame ir sausame pasaulyje tyrklaulyje.

Jis keliavo iš miesto į miestą, iš pilies į pilį, kalbėdamas aiškėse ir laukuose. Saulei kepinant, jis skubėjo ilgais anos provincijos vieškeliais, niekados nepailsdamas. Jis ėjo visur, kur tik eretikai buvo įsikverbę, — ne tik tarp mokslo vyrų, bet ir tarp prastuolių. Tose pat vietose maišėsi eretikų pamokslininkai, ir dažnai Antanas susitkdavo su jais. Tada jie įsileisdavo į disputus. Čia jis parody-

davo nuostabų Švento Rašto žinojimą, lankstų ir stiprų protą ir vaizdingą italų kalbą, kurią jisai jau tobulai mokėjo. Žmonės žavėjosi šiuo evangeliško gyvenimo vyru, neturtingu kaip ir katarų apaštalai, tik labiau nusizėminusiu. Jo mokslas nušvietė protus, o meilė atgaivino širdis.

Anų vietų žmonės, visur kur tik jis buvo nuvykęs per devynerius pamokslų metus, matė jį tokį, kaip anų amžių paveikslai jį pavaizduoja: su knyga ir liepsna rankose.

Riminio miestas tada buvo erezijos centras ir židynis.

Prieš kokius trejus ar ketverius metus šventas vyskupas Adalbertas, vieną dieną sakęs pamokslą ir smerkęs katarų smurtą, buvo priverstas slėptis tarp storų bokšto mūrų, kada įniršo eretikų sukurstyta minia. Pranciškonnams, įžengiantiems į tą miestą, neteko susidurti su tokiomis riaušėmis, tačiau jie atsimušė į kitą, dar blogesnę sieną, — buvo tai abejingumas. Tuščia buvo aplinkui aiškėse, kryžkelėse ir gatvėse, kur tik Antanas užlipdavo ant akmenų krūvos (tokia buvo mažesniųjų brolių sukyklos) ir pradėdavo kalbėti. Tada atsitiko stebuklas, sulaužęs tuos ledus, kurių neįveikė žc lis. Tai pirmas Antano stebukas. Vėlesniais amžiais apie brolių Antaną susipynė nuostabi legenda. Tiesa, stebuklų čia negausu, bet visi jie yra patiki-

mų senovinių dokumentų paliudyti. Jų yra užtenkamai paremti garsui anos legendos, kuri gimė pačiais pirmaisiais amžiais ir kurioje glūdi didelė ir gyva nužeminto šventojo asmenybė.

Pamokslas žuvims

Vieną rytą Antanas išėjo už miesto ir pasuko į uostą. Jo sieloje gal buvo dvelktelejęs mažas nusiminimo šešėlis. Toje vietoj mėlyna Marekijos upė ramiai įteka į Adrijos jūrą. Laivai plaukė į uostą. Raudonos ir oranžinės jų burės plasdėno vėjuje. Ošdamos, marių vilnys daužėsi į uolas. Ore jau tei druskos kvapą.

Antanas atsisėdo ant uolos, kyšančios iš bangų. Jis buvo susimąstęs apie Dievą, ir jam rodėsi, lyg jisai grimstų į Jį, kaip į kokį gilų ir sykiu švelnų vandenyną. Ūmai jis pakilo, nupliekštas išvidinės šviesos. Jo drabužius pūšėjo vėjas. Jis atsigrėžė į neaprepiamus vandenius ir prabilo: "Jūs, marių ir upių žuvelės, pasiklausykite Dievo žodžių, nes netikėliai eretikai užsikemša ausis".

Ir štai iš jūros prie kranto priplaukė didelė daugybė visokio dydžio žuvų, kurios iškišo savo smailus, žvilgančius snukučius ir žiūrėjo į brolių Antaną ant uolos. O jisai taip kalbojo: "Mano seserys žuvelės, jūs turite kaip išmanydamas dėkoti savo Sutvėrėjui, kuris jums gyventi davė šiuos vandenius. Kaip kurioms geriau, vienos nar-

dote gėluose, kitos sūriuose vandenyse. Jūs turite daug kampečių, kur pasislepiate per audras. Jisai jums davė tyrą ir skaidrią buveinę ir maisto, kuriuo esate gyvos".

Taip jis kalbėjo toliau, iš Senojo ir Naujojo Testamento paminėdamas tas vietas, kuriose išaukštinamos žuvis ir kur joms liepiama garbinti Dievą už visą ką labiau. O žuvis, nuo smulkiausios guirelės prie kranto ligi pačių stambiųjų, atokiai kaip plienas žvilgančių viršum vilnių, pradėjo linguoti galvomis ir žiopioti, taip pažymėdamos savo pagarbą, džiaugsmą ir šlovę Sutvėrėjui.

Tuo tarpu aplinkines uolas apgulė smalsuoliai: žvejai, įmonių savininkai, amatininkai, pirkliai, atbėgę iš savo krautuvų, didžiūnai ir prasti žmoneliai, suvilioti šio nuostabaus atsitikimo, apie kurį garsas jau ėjo iš namo į namus, iš Riminio gatvės į gatvę. O sidabriniai snukučiai tebekyšojo iš žalių vandenų, danguje žerint saulei.

Tada brolis Antanas atsisuko į krantą, kur grūdosi minia, ir kalbėjo kuo gražiausiais žodžiais. Įkvėpta jo kalba blaškė protų aptemimą ir minkštino širdis, užkietėjusias katarų leduose.

(Bus daugiau)

NELLO
VIAN

ŠV. ANTANAS PADUVIETIS

— IŠVERTĖ ANTANAS VAIČIULAITIS

21

Jis jautė, kad žuvo jo svajonė gyventi nežinioje ir vienatvėje, lygiai kaip dingio ir karštas jo troškimas tapti kankiniu. Jį tebevedė Dievo valia, kuri reikalavo, kad jis aukotų savo menką žmogaus valią.

Pamokslai

Neilgai laukus, broliui Antanui buvo atneštas provincijolo raštas, liepiantis palikti Montepaolo ir eiti per provinciją, sakant pamokslus netikėliams ir stengiantis juos atvesti į tiesą.

Anais amžiais erezija buvo labai paplitusi. Galima buvo išskirti dvi jų rūšis. Pirmoji buvo katarai, pasklidę visur Europoje ir kiekviename krašte vadinęsi nauju vardu. Italijoje jų būta nedaug. Jų centras čia buvo Milane. Kai kurie miestai, pavyzdžiui, Asyzius, savo galva rinkdavosi eretikus ir juos ginklu palaikydavo. Kita erezija buvo labiau politinės spalvos. Svarbiausia jos šaka buvo "Lijono

neturtėliai". Jie skelbė grįžimą prie evangelijos ir iš dalies to laikėsi. Tačiau juos buvo apvaldžiusi puikybė ir maišto dvasia.

Antanas, kur tik eidavo, visur susidurdavo su eretikais. Daug jų buvo ir šioje provincijoje, kur jie jautėsi galingi. Pereito amžiaus pabaigoje imperatorius buvo išleidęs dekretą, kuris Riminio grafą, miestų galvas ir konsulus įpareigojo, perimant valdžią, prisiekti, kad jie išvaikysią eretikus ir nubausią kiekvieną, kuris juos priglauso. Tačiau 1221 metais jie dar buvo gana stiprūs, nes miesto galva ir taryba, kuri valdė aną laisvą bendruomenę, privertė patvirtinti Bažnyčiai priešingus įstatymus, ant miesto užtraukusius interdikta.

Taip brolis Antanas paliko kalnus, kur dešimt mėnesių džiaugėsi didžia ramybe. Jis atsisveikino su vienatve, tokia miela jo širdžiai, linkusią į kontempliaciją. Jo gyvenimas turėjo visiškai pasikeisti. Iš ramybės perėjo į kovą, iš vienuolio kam-

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBOS PAREIŠKIMAS

Spaudoje ir radijo pranešimuose pasklido žinios apie PLB ir VLIKo santykius, kurios neatitinka tikros padėties, todėl PLB valdyba nutarė painformuoti lietuvių visuomenę:

1. PLB ir VLIKo valdybos, susitikusios Clevelande 1978 rugsėjo 30, peržiūrėjo 1974 m. White Plains konferencijos išvadas ir bendrai svarstė V-jo PLB Seimo Toronte nutarimus, IV-jo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso ruošą ir PLB bei Vliko valdybų bendradarbiavimą. Susitarta kai kuriuos darbus atlikti bendromis pastangomis ir artimai bendradarbiauti, vieniems kitus painformuojant apie vykdomus darbus. Pasitarimas vyko nuoširdžioje ir draugiškoje aplinkoje ir bendradarbiavimo nuotarka tarp abiejų valdybų tęsėsi ligi tuometinės VLIKo valdybos kadencijos pabaigos. VLIKo valdyba buvo paprašyta paskirti savo ryšininką prie valdybos, ir juo buvo paskirtas Vladas Šolūnas. PLB valdybai VLIKe jau iš anksčiau atstovavo PLB ryšininkas Kazys Jankūnas.

2. Pasikeitus VLIKo valdybai ir jos būstinei persikėlus iš New Yorko į Washingtoną, 1979 gegužės 8 PLB valdyba savo ryšininku paskyrė Algimantą Gurecką.

3. 1979 rugsėjo 29 dabartinės VLIKo valdybos posėdyje Algimantas Gureckas, PLB valdybos vardu, padarė pareiškimą dėl PLB ir VLIKo santykių. Pareiškime jis pabrėžė PLB ir kraštų bendruomenių norą glaudžiau bendradarbiauti bei tarpusavio veiklą derinti su VLIKu ir iškelė kai kurias kliūtis, šiuo metu trukdančias artimesniam bendradarbiavimui. Pareiškimo tikslas buvo siekti tų kliūčių pašalinimo. Tuojau po šio pareiškimo Algimanto Gurecko asmeniui buvo padaryti užgaulūs įžeidimai ir VLIKo valdybos pirmininkas dr. K. Bobelis PLB ryšininką A. Gurecką iš posėdžio nemandagiai išvarė, reikalaujamas daugiau nebesiurodyti.

4. 1979 rugsėjo 29 laišku visa VLIKo valdyba kreipėsi į PLB valdybą, painformuodama, kad: "Tokio pareiškimo pasėkoje, VLIKo Valdybos pirmininkas poną Gurecką paprašė posėdį apleisti dėl: a. savo kompetencijos peržengimo; b. visuomeninės veiklos perkėlimo į asmeniškumą plotmę; c. pirmininko įžeidimo be pagrindo." Toliau VLIKo valdyba pareiškė, kad

Algimanto Gurecko asmenyje ir jo pareiškimo žodžiais PLB nėra gerai atstovaujama ir paprašė paskirti kitą ryšininką.

5. PLB valdyba, susipažinusi su Algimanto Gurecko pareiškimo turiniu, 1979 spalio 19 kreipėsi į VLIKo valdybą, prašydama platesnio paaiškinimo dėl VLIKo valdybos laiške reiškiamų kaltinimų Algimantui Gureckui, kadangi: a. Algimantas Gureckas pareiškimą padarė su PLB valdybos pritarimu ir atstovavo jos nuomonei; b. iš pareiškimo turinio nerasta pagrindo daromiems kaltinimams. Į šį laišką VLIKo valdybos atsakymas dar negautas.

6. PLB valdyba neplanuoja šiuo metu pakeisti Algimantą Gurecką kitu ryšininku VLIKo valdyboje.

Vytautas Kamantas
Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos Pirmininkas

Vaclovas Kleiza
Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos Vykdomasis vicepirmininkas

PLB RYŠININKO ALGIMANTO P. GURECKO VLIKO VALDYBOS POSĖDYJE, ĮVYKUSIAME 1979 RUGSĖJO 29 WASHINGTONE, PAREIŠKIMAS

1. PLB-ė, o taip pat JAVIų, Kanados ir kitų kraštų Lietuvių Bendruomenės yra įsitikinusi, kad paveikesniam išsivijios įnašui į lietuvių tautos laisvės kovą yra reikalingas, kiek tik įmanoma, glaudesnis bendradarbiavimas ir tarpusavio veiklos derinimas tarp PLB-ės bei kraštų Lietuvių Bendruomenių ir VLIKo.

PLB-ė ir kraštų Bendruomenės yra pasirengusios su VLIKu bendradarbiauti, įsteigiant bendras komisijas, kartu leidžiant įvairius leidinius ir plečiant lietuviškąją informaciją svetimomis kalbomis, o ten, kur atrodo tikslingiau, veikti atskirai — pasidalinant darbais.

2. PLB-ė apgailestauja, kad VLIKo pirmininko dr. Bobelio veikla, kuri siekia suskaldyti JAV LB-ę, užkerta kelią LB-ės ir VLIKo bendradarbiavimui. Kol VLIKo pirmininkas neatsakys savo skaldomosios veiklos, nuoširdus bendradarbiavimas tarp LB-ės ir VLIKo bus neįmanomas. Tai, berods, turėtų būti savaime suprantama. Jei atsirastų toks veiksnys, kuris bandytų VLIKą suskaldyti, argi VLIKas galėtų su juo bendradarbiauti?

Skaldymo veiklą negalima pateisinti noru dirbti su visais lietuviams, repektuojant jų visų nuomones. Čia, manau, reikia priminti, kad mažuma turi teisę kurti savo organizacijas ar grupes LB-ės ribose ar anapus jų ir turi teisę asmeniškai ar organizuotai reikšti savo opoziciją LB-ės vadovybei. Tačiau neleistina pasisavinti LB-ės vardo ir savivališkai, be įgaliojimų

bandyti veikti jos vardu.

3. PLB-ės pirmininkas Vytautas Kamantas, susitikęs su VLIKo pirmininku dr. Bobeliu ir vicepirmininku Liūtu Griniu, nepajuto VLIKo vadovų pastangų ieškoti bendradarbiavimo. Per visą pokalbį jie tik prisipyrę kėlė PLB-ei visai nepagrįstus priekaištus ir, matyt, nieko kito neturėjo pasakyti. Tokie pokalbiai yra beprasmi, todėl ateityje PLB-ės pirmininkas nesutiks su privačiais susitikimais ir tarp PLB-ės ir VLIKo lieka galioti tik valdybų pasitarimai.

Tautos Fondo suvažiavime New Yorke 1979 gegužės 19 VLIKo pirmininkas į p. Vaičieliūno pastabą, kad Kanadoj politinį darbą dirba Bendruomenė, atsakė, kad taip ir liks. Bet štai dabar Kanadoj ar kituose kraštuose bandoma sudaryti VLIKo atstovybes, kad paveržtų ten LB-ės dirbamą darbą. Tai gali vesti tik į naujus susikirtimus, o ne į bendradarbiavimą.

4. PLB-ė pritaria JAV LB-ės Visuomeninių Reikalų Tarybos pirmininkės p. Zerr priminiui, jos rašte VLIKo pirmininkui, kad vienas kuris veiksnys neturi teisės skirti ar atleisti lietuvių žmogaus teisių komisijos

pirmininką. Toks vienašališkas kitų veiksmų nuneigimas VLIKo LB-ei siūlomą bendradarbiavimą išverčia reikalavimu tik VLIKo veiklą ir darbus remti. PLB-ė juos remia, kiek, jos nuomone, jie tikslingi ir naudingi Lietuvos laisvės reikalui. Tenka, tačiau, VLIkui priminti, kad PLB-ė ir kraštų LB-ės yra atskiri ir nuo VLIKo nepriklausomi veiksniai. Pasaulio ir kraštų Lietuvių Bendruomenės yra atsakingos savo nariams — išsivijios lietuviams, kurie renka jų vadovybes, o ne VLIkui, kuriam jos nėra atstovaujamos. LB-ės ir VLIKo bendradarbiavimas yra galimas tik jų susitarimo pagrindu.

5. VLIKe reiškiamas įsiveidimas JAV LB-ės Visuomeninių Reikalų Tarybos pirmininkės pageidavimu, kad VLIKo pirmininkas "geriau susipažintų su VLIKo praeities veikla, padarytais įsipareigojimais". Štai VLIKo pirmininko atsakymo ant-rasis punktas: "Atstovavimas yra surištas su lėšų įnašais, kiek ir kuomet JAV K. v-ba prisidėjo?" Kaip matome iš VLIKo reikalų vedėjo Juozo Audėno spalio 18, 1977 rašto ir JAV LB vicepirmo finansų reikalams Felikso Andriūno pranešimo JAV LB-ės Krašto valdyba sumokėjo ketvirtą dalį Lietuvių žmogaus teisių komisijos išlaidų — \$256.25.

Tokių faktų akivaizdžiai darosi neaišku, kuo VLIKo pirmininkas dedasi, kad net negalima jam pareikšti pageidavimo susipažinti "su VLIKo praeities veikla, padarytais įsipareigojimais".

Panašiai ir su VLIKo valdyboje reiškiamu pasipiktinimu dėl Pasaulio Lietuvių patalpintos karikatūros. Kuo gi VLIKas save laiko, kad jam nepakenčiama tokia karikatūra, kuri, jei būtų taikoma JAV-ių vyriausybei, tik šypsą sukeltų?

Ir prie geriausių norų sunku rimtai žiūrėti į tokius, neturinčius pakankamo pagrindo, įsi-siubavimus.

Tikiosis šiuo pareiškimu prisidėti prie išryškavimo kliūčių bendradarbiavimui tarp LB-ės ir VLIKo, kaip pirmojo žingsnio tų kliūčių pašalinimui. Reiškiau aukštą pagarbą ir dėkoju už dėmesį.

Algimantas P. Gureckas

VILNIAUS UNIVERSITETO MINĖJIMAS PROVIDENCE, R.I., KOLEGIJOJE

Rhode Island valstijos Lithuanian Heritage Committee ir Lietuvos vyčių 103-oji kuopa spalio 27 Providence College bibliotekoj ir didžiojo salėj surengė puikiai prastą Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjimą. Visa programa vyko anglų kalba, išskyrus lietuviškas Bostono etnografinio ansamblio dainas. Publiką sudarė daugiausia ankstesnių lietuvių išsivijios ir jų jaunesnė karta, jau nebeįbanti lietuviškai. Buvo ir kitų svečių.

Pirmiausia buvo apžiūrėta Saulės Šatienės surengta paroda naujųjų bibliotekos rūmų II aukšte. Čia buvo parodyta senų ir naujų Vilniaus universiteto knygų, medalių, žemėlapių, daugiausia iš dr. Stasio Goštauto rinkinio. Ant kito stalo buvo išdėstytos Providence kolegijai padovanojos lituanistinės knygos anglų kalba, jų tarpe Encyclopaedia Lituanica šeši tomai. Tam tikslui gauta \$700 iš valstijos fondų etninėm kultūrom paremti ir surinkta iš vietinių lietuvių apie \$1000. Komitetas nupirks daugiau knygų bibliotekai.

Žodinę programą "Presentation of Books" pradėjo Heritage Committee pirmininkė ponė J. Coughlin, lietuvis iš Pensylvanijos, apsirėngusi lietuvišku tautiniu kostiumu. Po jos kalbėjo John Walaska, vietinis Lietuvo vyčių pirmininkas, ir kun. A. anas Jurgelaitis, OP, Providence College profesorius. Bibliotekos direktorius Joseph Doherty padėjo už knygas, pažymėdamas, kad jomis galės pasinaudoti ne tik kolegijos profe-

soriai ir studentai, bet ir Rhode Island visuomenė.

Šių iškilmyų klausėsi apie 60 žmonių.

Tolimesnė programa vyko didžiojo Slavin Center salėj, netoli bibliotekos rūmų. Po ponios J. Coughlin įžangos, kalbėjo kun. Hugh McBrien, OP, Undergraduate School dekanas. Pagrindinę paskaitą skaitė dr. Elna Vaišnienė, JAV prezidento Commission on Languages and International Studies narė. Prelegentė sumaniai surišo Vilniaus universiteto įkūrimą su renesansu Europoj ir Vilniuj. Ji paaiškino susirinkusiems svečiams, kad daugelio jų tėvai ar seneliai buvo atvykę iš XIX amžiaus tokios Lietuvos, kurioj tada jiems nebuvo prieinamas universitetinis mokslas dėl Rusijos priešpados ir lietuviškos spaudos draudimo. Nepriklausomoj Lietuvoj veikusi Vilniaus universiteto atžala Kaune suteikė gali-mybį išsimokslinti naujesiems imigrantams iš Lietuvos.

Po užkandžių su šampanu jau gausenė publika susirinko toj pačioj salėj vienos valandos spektakliui "Lietuvių darbo dainos ir garsai", kurį atliko Bostono etnografinis ansamblis. 13-kos jaunų moterų ir mergaičių ir 13-kos vyrų kolektyvui vadovauja Gita Kupčinskienė. Ansamblis yra koncertavęs daug kur Amerikoj ir praėjusią vasarą Vakarų Europoj su "Lietuviškų vestuvių" programa. Šį kartą buvo išmėginta nauja programa su kaimiškų dainų, žaidimų, darbų inscenizavimu ir šokių pyne. Visi buvo gerai išmokę atmintinai ilgus tekstus ir dainavo,

100 METŲ GIMIMO SUKAKTIS

Lapkričio 6 sueina 100 metų, kaip gimė prof. Kazimieras Būga, parašęs visą eilę studijų apie lietuvių kalbą, pradėjęs leisti lietuvių kalbos žodyną. Jis gimė 1879 lapkričio 6 Pažiegės kaime, Dusetų valsčiuje, Zarasų apskrityje. Mirė prieš 55 metus — 1924 gruodžio 1. Palaidotas Kaune. Apie jo mokslinę veiklą ir nuopelnus lietuvių kalbai parašysime vėliau.

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

(atkelta iš 1 psl.)

tikos pjesę "Plaukimas į Sant Krušą". Būsią statomą ir vakariečių klasikų veikalų. Panevėžyje būsiąs pastatytas V. Šekspyro veikalas "Du veroniečiai", J. Miltinis režisuosiąs ir J. Miuse "Žibintą". G. Pedegimas režisuosiąs A. Strindbergo "Kreditorius". Jaunas režisierius S. Varnas Šiauliuose statysiąs latvių J. Rainio "Aukso žirgą". Rež. K. Kymantaitė akademiniame Vilniaus dramos teatre statysianti B. Sruogos "Milžino paunksmę", Jaunimo teatre G. Padegimas statysiąs Žemaitės "Tris mylimas". Rež. J. Vaitkus Kauno dramos teatre ruošiasi statyti savo paties inscenizuotą J. Bokačio "Dekameroną" ir H. Ibseno "Statytoją Solną". Taigi planų ir pažadų — daug. Tačiau sovietiniai planai sunkiai įvykdomi.

— Iš lietuvių spaudai duoto pasikalbėjimo sužinojome, kad japonų universiteto profesorius kalbininkas Ikuo Murata, gerai išmokęs lietuvių kalbą, šiuo metu atsidėjęs dirba prie K. Donelaičio "Metų" vertimo į japonų kalbą. Anksčiau yra išvertęs A. Baranausko "Anykščių šilėlį" ir lietuviškų pasakų. "Metų" ištraukos buvo išleistos nedidelėmis knygelėmis, dabar norima užbaigti viso veikalio vertimą ir išleisti puošniu leidiniu. Po to vėl grįšias prie lietuviškų pasakų, kurios esančios labai įdomios. I. Murata yra susižavėjęs M. K. Čiurlionio kūryba, parašęs apie jį straipsnių japonų spaudoje.

— Nusipelnusių veikėjų garbės vardai suteikti Kultūros paminklų restauravimo tresto vyriausiajam architektui Romanui Jaloveckui, Paminklų konservavimo instituto senamiesčių skyriaus ryšininkei Aldonai Švabauskienei, Lietuvos kompozito-

kalbėjo be suflerio. Pranešėjas anglų kalba buvo prof. kun. A. Jurgelaitis, apsirėngęs, kaip ir visi ansamblio dalyviai, lietuviškais kaimiškais drabužiais. Jis pasirodė esąs gabus aktorius. Išsamiau įvertinti bostoniško etnografinio asamblio darbą reikėtų atskiros recenzijos. Gal sulauksim jos po kito naujosios programos spektaklio, nes šis pirmasis pasirodymas buvo lyg ir generalinė repeticija. Buvo gražu žiūrėti į mažytę ketverių metų Kupčinskų dukrelę, kai kuriais momentais įsijungusią savo puošniu tautiniu kostiumu į ansamblio programą.

Netikėtas priedas programoj buvo viešnios iš Izraelio biologijos daktarės M. Goldbergienės lietuviška prakalba, kaip Vilniaus universiteto absolventės jau pokario metais. Ji sužinojo apie šį minėjimą iš Providence Journal ir atsilankė su savo vyru. To laikraščio redaktorius Al. Johnson irgi buvo su savo žmona lietuvaite. Prov. Journal reklamavo minėjimą ir įdėjo dr. E. Vaišnienės nuotrauką. Iškilmyų programą praversti pagelbėjo vyčių veikėja Birutė Stoškienė. Kas norėjo, gavo dovanų neseniai Chicagoj išleistą Arūno Liulevičiaus brošiūrą "University of Vilnius — Four Hundred Years".

J. Gbt.

rių sąjungos valdybos pirmininko pavaduotojui komp. Valentinui Bagdonui, Lietuvos valstybinio dailės instituto taikomosios dailės fakulteto dekanui docentui keramikui Mykolui Vrubliauskui.

— Spaudoje kukliai paminėta dailininko Liudo Truikio 75-erių metų amžiaus sukaktis. Gimęs 1904 spalio 10 Platelių vls., Kretingos aps. Dailę studijavo Kaune, Paryžiuje, Berlyne. Ypač pasižymėjo stilizuotomis teatro dekoracijomis ir kostiumais. Yra sukūręs ir impresionistinių peizažų.

— Spalio viduryje į Karaliaučių (surusintą Kaliningradą) koncertuoti iš Lietuvos išvyko simfoninis ir kamerinis orkestrai, Kauno valstybinis choras, "Lietuvos" ansamblis, "Nerija", "Trimitas" ir keli saviveiklininkų kolektyvai. Rašoma, kad išvyko net 800 žmonių. Karaliaučiuje buvo surengta Lietuvos dailininkų paroda, lietuviškų filmų festivalis, fotografijos paroda, keli literatūros vakarai. Tokios Lietuvos kultūros dienos esąs revizitas Kaliningrado kultūrininkams (šie lankėsi Lietuvoje praėjusį pavasarį). Kultūros dienos prasidėjo prie lietuvių skulptorių J. Mikėno ir B. Pundėliaus pastatytą Karaliaučiuje raudonarmiečiams paminklo. Spaudoje rašoma, kad Karaliaučiuje pėdsakus paliko M. Mažvydas, K. Donelaitis, L. Rėza, Fr. Kūršaitis, Vydūnas... Tačiau nedrįstama parašyti, kokius bjaurius pėdsakus paliks šitam buvusiam lietuviškam krašte sovietiniai barbarai, surusindami senus istorinius vietovardžius. Skaitydamas kultūros dienų maršrutą, be žemėlapių negali suvokti, apie kurias vietas ten kalbama. Vokiečiai per 700 valdymo metų nedrįso suvokietinti lietuviškų ir prūsiškų vietovardžių, o sovietų barbarai tai įvykdė vienu įsaku. Ir dabar tie okupantai perša savo draugystę. Reikia V. Kudirkos satyros, A. Baranausko pranašiško pagrąsinimo: Kad tu, gude, nesulauktum!

— Spalio 14 buvo švenčiama dar viena prievartinė sovietinė šventė — "žemės ūkio darbuotojų diena". Daug prirašyta, daug prikalbėta apie kasdieninę duoną, apie žemės ūkio vaisius, kuriuos atiduoda žemdirbys kitiems maitinti. Tik tylima, kiek ta šventa duonele minta visokių veltėdžių, nereikalingų propagandininkų, komunistinės religijos skelbėjų, žmogaus engėjų-saugumiečių, visokių okupacinių varovų, vyresniųjų "brolių"!

Kauno muzikiniame teatre spalio 13 vyko G. Kuprevičiaus oratorijos "Darbas ir duona" (pagal Just. Marcinkevičiaus poemą) premjera. Dirigentas — S. Domarkas, režisierius — G. Žilys, dailininkas — A. Žibikas, choreografas — E. Bukaitis.

— Dailininko Augustino Savicko kūrinių paroda buvo surengta Varšuvoje, Poznanyje, Lodzėje, Čenstachovoje, Krinicoje. Šis garsėjantis dailininkas yra rašytojo Jurgio Savickio sūnus (gim. 1919). Lietuvoje jam suteiktas nusipelnusio meno veikėjo garbės vardas (1965).

Pr.N.

LIETUVOS LAISVĖS VILTYS

(atkelta iš 3 psl.)

šimtaine amžių persekiojamieji bėga į laisvuosius Vakarus.

Suprantama, kad šių laikų opričnikai, dabar vadinami kegebistais ir enkavedistais, yra pritaikyti mūsų laikam, labiau išlavinti ir rafinuoti.

Sovietinės Rusijos valdovai yra griežtai įsitikinę savo totalitarinės santvarkos pranašumu ir absoliučiu neklaidingumu, kuris palaikomas ir stiprinamas nesi-baigiančiu Vakarų nuolaidžiavimu. Sudaromas iliuzinis įspūdis, kad toji neklaidinga santvarka veda iš pergalės į pergalę pakelii ir galutinį laimėjimą.

Lietuvių tautai, per amžius kovojusiai prieš vokiečių "Drang nach Osten" ir buvusiai liudininke Prūsų užkariavimu ir jų išnaikinimo, yra susidaręs įspūdis, kad vokiečiai yra didžiausi pasaulio agresoriai. Taip galvodami mes užmirštam, kad Vytauto laikais 1422-ųjų metų Melno sutartim nustatytąjį Lietuvos-Vokietijos sieną išsilaikė nepasikeitusi per penkis šimtmečius, bet Lietuvos-Rusijos siena nuolat keitėsi, kol ir pati Lietuva aštuonioliktojo šimtmečio pabaigoj buvo Rusijos okupuota. Tad vokiškasis "Drang nach Osten" nublanksta prieš rusiškąjį veržimąsi ne tik į vakarus, bet ir į rytus.

Šiandien sovietinė imperija nesivaržo Jungtinėse Tautose ir pasauly kaltinti JAV-bes ir bend-

(Bus daugiau)

DAIL. ČESLOVO JANUŠO PARODA PHILADELPHIJOJE

Lietuvių namuose Philadelphijoje spalio 20-21 įvyko dail. Česlovo Janušo dailės paroda. Ją rengė Tautinės Sąjungos vietos skyrius. Tai buvo jo antroji paroda Philadelphijoje. Pirmoji buvo prieš 16 metų, ją rengė taip pat Tautinės Sąjungos skyrius.

Parodoje buvo išstatyta 88 paveikslai. Kataloguoti buvo tik 65. Vyravo aliejinė tapyba.

Lietuviškoji tematika

Dailininkas visus patraukia savo lietuviška tematika ir savo romantiniu realistiniu stiliumi. Jo realizmas nėra šaltas, bejausmis. Priešingai, jis moka kalbėti į žmonių sentimentus, prisiminti gražią Lietuvos gamtą. Labiausiai mėgsta pajūrį — šiurpias jūros bangas, žvejų valtis, tinklus, pajūrio idiliją. Mėgsta per bangas nutiesti šviesos taką. Ar tai būtų mėnėsiena, ar saulėtas vidurdienis, vis šviesos spinduliai kliudo bangeles ir taip žiūrova nuvilioja į prisiminimus ir svajones.

Šalia jūros temos vyravo senoji Žemaitija su savo ežerais, sodybomis, gubomis, beržais. Ir čia dailininkas pagauna idilišką ramybę.

Vaizdavo ir Nemuno pakrantes. Buvo ir šio krašto gamtovaizdžių, daugiausia pajūrio scenų.

Kiek parduota?

Dailininkas nuolat prisiminė ir nuogastavo, kad į Philadelphiją važiuoja antrą kartą. Ar pasiseks parduoti?

Pasisekimas buvo puikus. Viso pardavė 22 paveikslius. Taip Philadelphijoje ir jos apylinkėse pas lietuvius yra apie 60 jo kūrinių. Kiti turi net po porą ar trejetą paveikslų.

Parodos atidarymas

Atidarymas buvo šeštadienio vakare 6 v. Atsilankė apie 100 žmonių. Pradžioje Liet. Tautinės Sąjungos skyriaus pirmininkas Vytautas Matonis tarė trumpą

žodį. Apie dail. Česlovą Janušą ir jo kūrybą kalbėjo Paulius Jurkus. Jis išryškino jo motyvus ir kaip juos traktuoja.

Po to buvo parodytas filmas, kaip dail. Č. Janušas piešia gamtoje. Tai buvo prieš 25 metus pas Pranę Lapienę, kuri gyveno Stony Brook, L.I. Spalvotą filmą pagamino Kazys Motuzas.

Pačiam dail. Česlovui Janušui pageidaujant, iš anksto buvo suplanuota, kad atidarymo metu bus prisimintas ir Adomas Varnas, seniausias lietuvių dailininkas, gyvenęs per 100 metų. Apie Adomą Varną kalbėjo Paulius Jurkus. Jis išryškino jo gyvenimo svarbiuosius momentus ir apžvelgė jo kūrybą. Parodytas ir filmas apie A. Varną. Filmą gamino tas pats K. Motuzas.

Pats dailininkas padėjo rengėjams, prisiminė kai kurias smulkmenas iš savo jaunystės. Atsiklausęs publikos, jis dar parodė dokumentinį spalvotą filmą iš savo parodos Chicagoje ir Clevelande.

Parodos talkininkai

Po atidarymo buvo pušnas, kava, pyragaičiai. Žmonės turėjo laiko gerai apžiūrėti parodą, susipažinti su pačiu dailininku. Šeštadienį paroda uždaryta 10 val. Sekmadienį atidarė 12 val. ir uždarė 5 v. popiet. Paroda buvo gausiai lankoma.

Parodą rengiant, talkino daug rankų, kad visas darbas būtų lengvesnis. Su paveikslais iš New Yorko dailininką atvežė Vytautas Kidolis. Taip pat jis ir išvežė jį. Daug prisidėjo Liet. Tautinės Sąjungos skyriaus pirmininkas Vytautas Matonis, Vincas Grudzys, P. Kaulėnai, p. Didelis ir kiti. Salėje buvo pastatyti specialūs stovai iš skylėto maisoneto, su plonomis kojytėmis. Paveikslus buvo lengva ant jų plokščių pakabinti. Salė gana didelė. Prisiitaikant prie sąlygų, paroda buvo gerai sutvarkyta. (p.j.)

Žemaitija — dail. Česlovo Janušo paveikslas, kuris buvo išstatytas jo kūrinių parodoje Philadelphijoje. Tas pats paveikslas, spalvotas, panaudotas ir Darbininko 1980 metų kalendoriui.

atsiras. Na, tik palaukim skaitytojų laiškų redakcijai!

“Idėjų ir darbų” skyrių pateikiamas redakcijos pokalbis su PLB garbės pirmininku Stasiu Barzduku. Gal pusė ar daugiau šio “pokalbio” jau buvo išspausdinta, nebepamenu, į LAISVĘ žurnale ar PASAULIO LIETUVY, prieš trejus metus, kai St. B. šventė 70-ties metų sukaktį. Kita dalis papildyta šiandieninėm aktualijom. Tik ar reikėjo redakcijai skubinti paskelbti urbi et orbi garbingojo vyro linkėjimus broliams ir sesėms Lietuvoje, Lietuvių Bendruomenėi, Lietuvių Fronto Bičiuliui? Paprastai testamentai skelbiami po jų rašytojų mirties, o Stasys Barzdukas dar labai gyvas ir, kaip matom iš pokalbio temų gvilddenimo, labai guvus. Ko gero, dar gali kada testamentą ir gerokai pakeisti...

Slapyvardžiu Juo’be pasirašytas straipsnis “Paslaptis nepalaidota” bando atskleisti keturių komunarų (Kazio Giedrio, Karolio Poželos, Juozo Greifenbergerio ir Rapolo Čarno) nužudymo užkulisius, bet, jei ir nepalaidotos visos paslaptys, tai lieka ir pilnai neatskleistos. Tik jau komūnarai, komūnarai, komūnarai — su ilgąja ū! Pasibaisėtinai! Jei redaktorius būtų paaugęs keliolika sekundžių ir pažvelgęs į DLK žodyną, ši šiukšlė akių negadintų.

Nepaprasto įdomumo Jono Butkaus rašinys “Prašvis laisvės pavasaris” (apie iš Vilniaus lituanistinių kursų ir iš Lietuvos išguitą Gintautą Kaminską). “Komentarų ir aktualijų” skyrių Viktoras Nakas jungiasi į dialogą su dr. Jonu Grinium, bandydamas paneigti pastarojo tvirtinimą (pereitami į LAISVĘ numery), kad esą per daug JAV lietuvių jaunimo organizacijų ir kad “per daug” reiškia PLJS egzistavimą. Slapyvardininkas A. Šilainis padaro didelį reveransą komunistinei Kinijai rašiniu “Mūsų priešo priešas — mūsų draugas”.

Žurnalo gale — du labai įdomūs, labai geri vedamieji. Kodėl jie geri, gaila, nebegaaliu paaiškinti, nes recenziją jau per daug nutėšiau.

Rugsėjo AKIRACIJAI

Tai irgi žurnalas, jeigu tokiu šį mėnraštį galima vadinti, atskratęs vėlavimo ydos.

Iš kelių labai gerų straipsnių pačiu geriausiu laikyčiau A(ntono) Terlecko “Dar kartą apie žydus ir lietuvius”. Naršusis Lietuvos disidentas čia polemizuoja su Žuvintu, kurio straipsnis “Žydai ir lietuviai” prieš porą metų paskelbtas pagrindžio AUŠROJ, o 1978 m. AKIRACIJų ketvirtam numery perspausdintas. Rašo kartu ir kietai, ir emociškai. Išskaičiuoja visas žydų nedorybes, kuriomis ramsdami antižydiški rašiniai ir kiekvienu atveju įrodo, kad mirties, ypač nekaltieji, už jas ne-nupelnė. Reikia labai užkietėjusio antisemitų — fanatiko, kurio A. Terlecko logiški išvedžio-

jimai nepaveiktų. Tarp kitko jis pastebi, kad apie lietuvių atsakomybę už žydų žudynes kadai kalbėjėsis su Tomu Venclova ir abiejų mintys sutapę. Kas skaitėm vieno ir kito straipsnius, tai galim patvirtinti.

Redakcijos atstovo pokalbis su George Nesterchuk pavadintas neaiškia antrašte “Jaunoji kartą išeivių politinėje veikloje”. Būtų iškart aišku, jei prieš “Jaunoji” būtų “Ukrainiečių”, nes AKIRACIJAI kalbasi su dinamišku, Washingtono įsikūrusiu ukrainiečių atstovu, maždaug 30-ties metų gražios išvaizdos vyru (šalia straipsnio yra jo nuotrauka), kuris su pasididžiavimu pasakoja, ką ukrainiečiai yra nuveikę ir ką pasiryžę nuveikti išeivijoje savo tautos labui. Pasirodo, jaunieji ukrainiečiai turi įsteigę savo informacinį centrą, kurio taip stokoja lietuvi. vaduoja savo disidentus, lygina santykius su lenkais etc. Nepaprastai įdomų pokalbį, kuris, spėju, buvo atliktas magnetofono pagalba ir paskui suredaguotas, temdo mediniai, be jokio polėkio klausimai ir kalbos klaidos. Ką čia, sakau, klausimai, jei net pagailima klaustukų, kur jų verkiąnt reikia. Aplamai, AKIRACIJų kalba labai prasta. Stebiuosi, kad Chicagoje leidžiamas žurnalas nesuranda tinkamo korektoriaus. Užtat pilna atsiekimų, bonkų, popierio, tur būt (rašomų skyrium ir kableliais aptvertų), kontraversijų, sukurių, muvėjimų, pašnekėsių ir kitokių šiukšlių.

PREMIJA JAUNIMUI

Romualdas Misiūnas tęsia ir užbaigia “Išpūdzius iš Kinijos”. Nebenorui ieškoti pereito AKIRACIJų numerio ir išpūdzį pradžios, bet, jei gerai prisimenu, pradžią daug “turistinės” suprantamesnės. Šiame numery kalba profesorius, intelektualiais palyginimais gretina raudonąją Kiniją su Sovietų Sąjunga, daro išvadas (gal palankesnes pirmajai). Įdomiai pastebi, kad Kinijoje, kaip SSSR, nebesimato revoliucijos, grįžusi imperija, kurios naujos dinastijos imperatoriais tapo pirmininkai. Nepamenu, ar autorius ankstesniam numery paaiškino, kodėl Pekiną jis vadina Bejingiu, bet regis, kad ne. Perverčiau kelis žodynus, pradėdamas Websteriu ir baigdamas Lietuvoj išleistu angliškai lietuvišku. Tokio žvėries — Bejingio niekur nesuradau. Tai kam čia ta maniera?

Ypatingai gardžiudamasis visada skaitau Vinco Rastenio skiltį “Atodairus”. Šio numerio tema ir pavadinimas — “Visuotiniai rinkimai”. Pradėjęs visuotiniais rinkimais Lietuvai nepriklausomybę atgavus, užsiminęs apie “smetoninius” rinkimus, parodęs visų rinkimų teigiamybės bei neigiamybės, baigia JAV LB krašto tarybos rinkimais ir išrinktuosius randa geresniais už niekieno nerinktus. V. Rastenio stilius visada sodrus, puošnus, visada kupinas ironijos. Jo kalba pavyzdinė, jei korektoriai kartais nenukoreguoja ar spaustuvė pokštų neiškrečia.

Z. V. Rekašius, vienas iš redaktorių, pačiam pirmajam puslapy pateikia reportažą iš pereitą vasarą Belgijoje, Louvain-la-Neuve universitetiniame miestuke įvykusios Europos lietuviškųjų studijų savaitės, kur ir jis pats turėjęs “pašnekėsi” (t.b. pašnekėsį) apie išeivijos spaudą. Kondensuotai, dalykiškai, su trumpomis pastabomis. (Bene jo, Z.V. Rekašiaus (pavardė iškritusi), ir labai vertingas straipsnis apie 1979 m. gyventojų surašymą Pabaltijo respublikose. Pateikiama keletas lentelių su gyventojų skaičiais, urbanizacijos duomenimis, imigrantų prieaugliu, natūraliu prieaugliu ir t.t. Duomenys buvę imti iš Radio Liberty tyrimų bendradarbės Ann Sheehy. Šį straipsnį galėtų persispausdinti mūsų savaitraščiai ir net dienraščiai.

Dažniausiai įdomi ir aktuali Algirdo Titaus Antanaičio skiltis “Atvirai kalbant” šį kartą man buvo visiškai nesuprantama. Iš dalies todėl, kad DIRVOS Skirpsto, su kuriuo jis polemizuoja, pastabų nesu skaitęs.

Dažnam AKIRACIJų numery randam proporcingai daug literatūros pavyzdžių (ypač iš Lietuvos) arba literatūros kritikos. Šį kartą literatūrai — Alfonso Bieliausko romano “Tada, kai liko” kritikai — skirta vos du trečdaliai paskutinio (16-tojo) puslapio. Recenzuoja Ilona Gražytė-Maziliauskienė.

Alfonsas Nakas

IŠ VISUR

— JAV LB devintos tarybos pirmoj sesijoj išrinkti garbės teismo nariai Romas Bublys, Vladas Čyvas, Raimundas Kudukis, dr. Edmundas Lenkauskas ir Algis Širvaitis spalio 11 susirinko pirmam posėdžiui ir garbės teismo pirmininku išrinko dr. Edmundą Lenkauską.

— Volungės, Toronto moterų ansamblio, koncertas Chicago, Jaunimo Centre, įvyks lapkričio 11, sekmadienį, 2 val. popiet. Vadovė — Dalia Viskontienė, akompaniatorė — Silvija Feimanienė. Koncertą ruošia PLJS Ryšių Centras.

— Brighton Parko, Chicago, Ill., Namų savininkų draugija metinį banketą ruošia lapkričio 10 šaulių salėje.

— Dail. Adomo Varno minėjimas surengtas spalio 27 Bostone. Rengė Bostono Kultūros Klubas, talkinant New Yorko Liet. Dailininkų Sąjungai. Paskaitė apie dail. Adomą Varną skaitė dail. Jonas Rūtenis. Paskaitė apie dail. Adomą Varną drėmės, kurias atrinko ir nufotografavo dail. V. Vizgirda. Minėjimas buvo Liet. Tautinės Sąjungos namuose.

— Chicagos dienraštis “Sun Times” spalio 30 išspausdino kun. J. Prunskio laišką, kuriame JAV sportininkai skatinami išvystyti akciją JAV vyriausybės ir per Sovietų pasiuntinybę, kad būtų grąžintas į Vakarus Sov. Sąjungos pagrobtas okupuotos Lietuvos sportininkas Vl. Česlūnas.

— Gintaras-Andy Grabnickas, 17 amžiaus sportininkas iš Orlando, Fla., laimėjo trečią vietą Amerikos National Golf Putting Championship žaidimuose Dorral Country Club, Miami, Fla. Dalyvavo 140 žaidėjų profesionalų ir mėgėjų iš Amerikos ir Kanados. Žaidynės bus rodomos cable televizijoj.

— Ateitininkų Studentų darbo suvažiavimas ruošiamas Clevelande, Ohio, lapkričio 10-11. Suvažiavimo metu bus renkama nauja centro valdyba. Renkamasi Lietuvių Namuose penktadienio vakare ir šeštadienio rytą.

— Washington, D.C., lapkričio 10, ši šeštadienį, 7:30 val. vak. latvių salėj įvyks poezijos vakaras su poetu A. Gustaičiu iš Bostono. Bus galima įsigyti autografuotų knygų. Po vakaro bus kavutė. Dėl platesnių informacijų skambinti p. Kondratienei 425-5540. Salės adresas: 400 Hurley Avenue, Rockville, Md.

— Baliui Vitkui iš Lietuvos Ūkininkų Sąjungos pirmininko pareigų pasitraukus, pirminku nuo spalio 15 išrinktas Juozas Giedraitis. Jo adresas: 10 Barry Dr., E. Northport, N.Y. 11731.

— Los Angeles lietuviai studentai organizuoja šių metų lietuvių studentų sąjungos suvažiavimą. Jis įvyks lapkričio 22-25 Los Angeles, Calif.

— Australijoj prie LB Krašto valdybos sudaryta Kultūros taryba, kurioj įeina G. Vasiliauskiene, V. Baltutis, A. Gučiuvienė, V. Opulskis ir N. Masiulytė.

— Nauji Darbininko skaitytojai: P. Trybe, Dorchester, Mass., E. Radzevičiūtė, Chicago, Ill., S. Miškinis, So. Boston, Mass., S. Račys, Milton, Mass. Užsakę kitiems: L. Gudelis, Cos Cob, Conn. — P. Gudelis, Chestnut, Mass. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiem metim tik 10 dol. Atnaujinant — visiem 13 dol. metim.

5. Premijai asmenys ar vienetai siūlomi raštu, tiksliai nurodant premijai tinkamumo motyvus ir siunčiant: Eugenijaus Kraučeliūno Premijos Komisijai, 12500 Pawnee Road, Palos Park, Ill. 60464.

Ps. Birutė Prasauskienė, Los Angeles Palangos tunto tuntininkė, sumaniai vadovaujanti tunto jaunosioms vadovėms. Jų pastangomis sumaniai pravesta 1979 vasaros stovykla. Sesė Birutė yra registruota gailestinga sesuo ir auginą dvi dukras — Danutę ir Laimą ir sūnų Darių. Visi trys vaikai studijuoja ir aktyviai dalyvauja skautuose, eidami įvairias atsakingas pareigas.

TARĖSI VOKIETIJOS LIETUVIAI KUNIGAI

V. Vokietijoje šiuo metu gyvena 18 lietuvių kunigų. Jie visi yra Pasaulio lietuvių kunigų sąjungos nariai. V. Vokietijos skyrius kartkartėmis šaukia jų suvažiavimus. Paskutinis suvažiavimas įvyko rugsėjo 25-26 Dieborge.

Tėvo A. Bernatono 65-asis gimtadienis

Vienas iš suvažiavimo programos punktų buvo pasveikinti tėvą Alfonsą Bernatoni, OFM Cap, kuriam rugsėjo 16 suėjo 65 metai amžiaus. Ta proga kun. Bronius Liubinas apžvelgė jo gyvenimo eigą.

Tėvas Alfonsas gimė 1914 rugsėjo 16 Alytaus apskrityje, Jiezno valsčiuje, Mediniškių kaime, gausioje šeimoje. Pakrikštytas Juozo vardu. Iš viso buvo 10 vaikų. Du buvo už Juozą jaunesni. Pradžią gyvenimo buvo panašį į daugelio ūkininkų vaikų — lankė mokyklą, ganė bandą, dirbo įvairius ūkio darbus. 1932 stojo į gimnaziją Plungėje. Iš pradžių mokėsi kaip ir kiekvienas kitas, o nuo 1936 rugpiučio 29 tapo kapucinu vienuoliu. Ta proga pakeitė ir savo vardą į Alfonsą. 1940 baigė gimnaziją, bet egzaminus jau laikė ne Plungėje, o Kaune.

1940 rugpiučio 4 pasitraukė į Vokietiją ir pasiekė Muensterio miestą, kur rugpiučio 23 buvo priimtas į kapucinų aukštąją mokyklą. Lietuva tuo metu buvo okupuota bolševikų. Netruko ateiti 1941 birželio 22-oji, Vokietijos ir Sovietų Sąjungos karo pradžia. Ta proga Bernatonis su savo studijų draugais Eitavičium, Gulbinu, Kuncaičiu ir Senkum buvo uždaryti kalėjimui ir jame išbuvo 4 savaites. Po to vėl tęsė studijas ir jas baigė 1944.

1943 rugpiučio 1 Muensteryje buvo įšventintas kunigu. 1944 rugsėjo 7 buvo perkeltas į Mainą. Mainze išgyveno didžiulius karo bombardavimus. Ten sulaukė ir karo pabaigos. Nuo 1945 birželio pradėjo dirbti lietuvių pastoracijoje, kurioje dirbo ir dabar. Iš karto dirbo eilę vietovių, o iš jų Hanau tapo pastoriaus darbovieta. Nuo 1947 lapkričio 2 tautinio delegato kan. F. Kapočiaus buvo paskirtas Hanau lietuvių stovyklos klebono padėjėju.

Nuo 1950 lapkričio tėv. Bernatonis perėmė iš kan. Felikso Kapočiaus sielovados vadovo pareigas ir jose išbuvo iki 1965 pabaigos. Nuo 1966 pradžios jis patarnauja lietuviams jų dviosios reikaluose Mainzo, Fuldos, Limburgo ir kitose vyskupijose.

Tėv. Bernatonis labai aktyviai reiškiasi ir bendrame lietuviškame gyvenime V. Vokietijoje. Nuo 1952 rugpiučio 2 jis yra Vokietijos Lietuvių Bendruomenės tarybos narys. Kas susikaučiavo visus 27 metų nutikimus tarybos posėdžiuose ar su tarybos rinkimais susituosė darbuose! O ką jau bekalbėti apie smulkesnius LB darbus darbelius! Ypač čia dar suminėta, kad eilę metų jis ruošė vaikų vasaros stovyklas.

vių posto kapelionas kun. A. Dranginis.

Baltimorės Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba maloniai kviečia visus į rengiamą rudens parengimą, kuris įvyks lapkričio 17, šeštadienio vakarą. Lietuvių Svetainės didžiojoje salėje. Vaidins svečiai iš Chicago. Antro Kaimo spektaklis prasidės 7 val. vak. Po programos bus šokiai, kuriems gros Melody Play Boys. Veiks baras ir bufetas. Bilietus galima gauti pas valdybos narius. Visi raginami bilietus įsigyti iš anksto.

Šv. Alfonso parapijos kunigai ragina visus prisidėti prie metinio drabužių vairo, kuris jungiamas su Padėkos diena. Vajus prasidės lapkričio 18. Visi parapijos nariai raginami šiam drabužių rinkimo vajui dalyvauti ir naudoti tinkamus drabužius pristatyti į kleboniją. Ten jie bus sudėti į dėžes ir pasiųsti į centrą.

Jonas Obelinis

Bet pati ypatingiausioji Alfonso Bernatono veikla yra surišta su Vasario 16 gimnazija. Nuo pat jos įsteigimo dienos ji buvo ir yra tarsi jo gyvenimo dalis. Dar tebedamas Diepholze, taigi toli nuo Dieburgo, jis ją domėjosi ir rūpinosi. Jis buvo vienas iš pagrindinių nuosavų namų gimnazijai ieškotojų. Surado Rennhofo pilį ir nepaprastai daug prisidėjo, kad ji būtų nupirktą. Su eile kitų asmenų rūpinosi, kad pilis būtų pritaikyta mokyklai. Jo artimas bičiulis a.a. Aleksandras Mariūnas atliko remontus, o jis buvo visą laiką su juo.

Bernatonis buvo susirišęs ne tik su namu, bet ir su žmonėmis, gyvenančiais tame name. Rūpinosi mokykla, sielėjosi jaunimo auklėjimu. Nuo pat pradžios dalyvavo įvairiais vardais vadinamame gremiame, kurį mes paprastai vadiname švietimo komisija. O kai 1968 buvo įsteigta Vasario 16 gimnazijos kuratorija, Bernatonis nuo pirmos dienos buvo jos nariu, atstovaudamas VLB tarybai. 1977 birželio 4 tapo kuratorijos valdybos nariu ir jos pirmininku, kuriuo yra ir dabar. Nuo tų pareigų jo nepajėgė atitraukti nė sunki liga, iš kurios dar neseniai yra pakilęs.

Dar būtų galima suminėti porą kelionių į Ameriką, kuriose rinko gimnazijai aukas ir ją populiariavo.

Naujasis delegatas tėvas K. Gulbinas

Antrame darbotvarkės punkte prisistatė naujasis sielovados direktorius tėv. dr. Konstantinas Gulbinas, OFM Cap. Į tas pareigas jis paskirtas nuo liepos 2, tačiau iki suvažiavimo dar nebuvo jų iš savo pirmatako prel. dr. Jono Avižos galutinai perėmęs. Ateity savo pagrindiniu uždaviniu tėv. Gulbinas laiko dirbti tuos darbus, kurie yra prasmingi lietuvių gyvenimui V. Vokietijoje ir Lietuvai.

-o-

Pokalbio metu aptarti bėgami reikalai, sutarta kviesti 1980 gavaniai kunigą iš Romos, kad pravestų lietuvių susibūrimuose priešvėlykinio susikaupimo dienas. Taip pat svarstė ir lietuvių kunigų rekollekcijų reikalus bei jų galimybes.

Kunigų Vienybės Vokietijos skyriaus ateities darbai Rugsėjo 26 pradėta bendromis mišiomis, kurių centre buvo suaktuvininkas tėv. Alfonsas Bernatonis. Mišių metu giedojimui vadovavo kun. K. Senkus.

Vėliau buvo tęsiami pokalbiai. Apie ateities darbus referavo Kunigų Vienybės skyriaus valdybos pirmininkas kun. Kazimieras Senkus iš Stuttgarto. Jis ypatingai išsamiai kalbėjo apie lietuviško giesmyno išleidimą.

Rasa Zelenytė, Los Angeles Palangos tunto jūrų skautė, pravedė irklavimo pratybas Big Bear ežere šių metų vasaros stovykloje. Rasa aktyviai reiškiasi dramos sambūrio bei naujai susikūrusios jaunimo grupės sceniniuose pastatymuose. Šiais metais ji baigė geologiją Californijos valstybiniame universitete Northridge.

PADĖKA MIELIEMS DRAUGAMS

Paliekant New Yorką, Valerijai ir Henrikui Zitikams iškeliaujant į naujai besikuriančią Sunny Hills Floridoje lietuvių koloniją, buvo surengtos išleistuvės. Išleistuvės įvyko spalio 13 jaukiuose p. Ilgūnų namuose Richmond Hill, N.Y. Nuoširdi mudviejų padėka

Nauja valdyba

Buvo išrinkta Kunigų Vienybės valdyba, kurioje įėjo tie patys asmenys, kaip iki šiol, tik kitaip pasiskirstė pareigos. Dabartinę kadenciją valdybai pirmininkauja kun. Bronius Liubinas, sekretorium yra kun. Kazimieras Senkus, o išdą tvarko tėv. Alfonsas Bernatonis.

Buvo išrinkta ir nauja Kunigų Fondo valdyba. Jų dabar yra tėv. Alfonsas Bernatonis, tėv. Konstantinas Gulbinas ir kun. Bronius Liubinas. L.B.K.

priklauso Olgai ir Mečiui Ilgūnams, Reginei ir Gediminui Rajeckams, Ramutei ir Alfai Ilgūčiams ir Živilei Jurienei.

Ačiū už puikias ir skanias vaišes ir nuoširdžius linkėjimus įsikurti naujojoje vietoje.

Taip pat esame dėkingi Romai ir Leonui Juozapavičiams, Viktorijai ir Antanui Dėdinams ir Ramutei Krapovickaitei už linkėjimus ir brangias dovanas, kurios visuomet primins jus.

Be to, esame dėkingi Olgai ir Mečiui Ilgūnams už atsisveikinimą per Laisvės Žiburio radijo valandą ir pritaikytą atsisveikinimo plokštelę "Oi sudie, sudie".

Ilgai prisiminsime jus visus ir lauksime, kad mus aplankysite ir pasidžiaugsite naująja Sunny Hills vietove, kur galėsite pasigrožėti aplinka, pasimaudyti lietuviškame ežere ir pakvėpuoti tyru švairu oru.

Dar kartą tariame nuoširdų lietuvišką ačiū.

Dėkingi,

Valerija ir Henrikas Zitikai

Anglų kalba nauja virimo knyga

LITHUANIAN COOKERY (In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėms amerikietėms. Knyga su plastininiu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kalina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė
Numeris, gatvė
Miestas, valstija, Zip

LIETUVIŲ TAUPOMOJI IR SKOLINAMOJI ĮSTAIGA

SCHUYLER SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

24 Davis Ave., Kearny, New Jersey 07032

Telef. 991-0001, 991-7260

55 veikimo metai (1924-1979) — SAVI, PAS SAVUOSIUS!

TURTAS (ASSETS) \$15,000,000.00

Taupymo indėliai apdrausti iki \$40,000.00
Federal Savings and Loan Insurance Corp., Washington, D.C.

● Mokami aukšti, įstatymų leidžiami dividendai.

Lietuvių vadovaujamos finansinės įstaigos Schuyler Savings and Loan Association, Kearny, N.J., pastatas

Netermininiams indėliams dividendai mokami nuo įdėjimo ligi išėjimo dienos.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais-ketvirtadieniais nuo 9 v.r. iki 3 v. popiet, penktadienį nuo 9 v.r. iki 6 v.v., šeštadienį nuo 9 v.r. iki 1 v. popiet. AUTOMOBILIAM LANCELIS VEIKIA: pirmadienį-ketvirtadienį nuo 3 v. p.p. iki 6 v.v. ir reguliariomis darbo valandomis.

LIETUVIAI ŽYDŲ PASITARIME

Kun. Kazimieras Pugevičius, Liet. Katalikų Religinės Šalpos reikalų vedėjas, Lietuvos vyčių lietuviškų reikalų komiteto pirmininko pavaduotoja Marian Skabeikienė ir Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnybos darbuotoja Gintė Damušytė dalyvavo Tarpkonfesinės Koalicijos Sovietijos Žydų Reikalams suvažiavime.

Šis žydų, katalikų, protestantų bei statačiatikių pasitarimas vyko New Yorke spalio 30, antradienį, nuo 9:30 val. iki 5 val. vakaro, protestantų centre, kuris yra skersai gatvės nuo Jungtinių Tautų būstinės.

Susirinkime buvo paliesti klausimai, kurie turi reikšmės ir lietuviams krikščionim. Ne kartą suminėti lietuvių vargai ir rūpesčiai.

JAV kongreso Helsinkio komiteto pareigūnas, valstybės departemento patarėjas Matthew Nimitz, kurio įstaigoj šiuo metu dirba lietuviai kun. Jurgis Šarauskas, kalbėjo apie pasirušimą Madrido konferencijai ir reikalingumą privačiom organizacijom perduoti savo pasiūlymus bei pageidavimus valstybės departamentui.

Apie rusifikaciją Sovietų Sąjungoj kalbėjo Queen's College, New York, sovietologas prof. Thomas Bird.

Iš viso dalyvavo apie šimtas asmenų.

BALTIMORĖ

Jautienos kepsnių pietus surengė Lietuvių Svetainės šėrininkai lapkričio 4 Lietuvių Svetainės kambariuose. Publikos buvo gana daug iš visos Baltimorės ir priemiesčių. Be jautienos, buvo austrių ir kitų valgių. Šokiam grojo orkestras. Publika pasidžiaugė naujai remontuota sale.

Šv. Alfonso parapijos pietus rengia parapijos draugijos sekmdienį, lapkričio 11, Šv. Alfonso mokyklos salėje. Gardžius valgius pagamins parapijos moterys. Mūsų gražus jaunimas patarnaus prie stalų. Šokiam gros geras orkestras. Vyks loterija, kur bus galima laimėti visokių premijų. Kunigai kviečia visus į šį parapijos parengimą. Tai proga pasimatyti su seniai matytais pažįstamais ir linksmai praleisti laiką su savaisiais. Pietūs prasidės 1 val. ir baigsis 6 v.v. Bilietus galima gauti prie įėjimo.

Lietuvių Posto 154 legionieriai kviečia visus į ypatingas Atgal prie Dievo (Back to God) pamaldas, kurios įvyks Šv. Alfonso bažnyčioj lapkričio 11, 10 val. ryto. Legionieriai ir jų padėjėjos susirinks prie bažnyčios 9:30 val. ryto su vėliavomis ir užims jiems skirtas vietas. Daina giedos per mišias. Mišias aukos Lietu-

JERONIMO KAČINSKO KŪRINIŲ KONCERTAS KULTŪROS ŽIDINYJE

Spalio 27 Kultūros Židiny Brooklyne buvo tikrai retas aukšto lygio koncertas. Retas dėl to, kad jo atlikėjai buvo nelietuviai. Visas koncertas skirtas kompozitoriui Jeronimui Kačinskui, kuris profesoriauja Berklee muzikos kolegijoje. Tos kolegijos studentai bei profesoriai ir atliko visą koncertą.

Koncerto rengėjas ir organizatorius buvo dr. Jonas Lenktaitis, kuris nesigailėjo nei triūso, nei lėšų šiam reikalui, kad Jeronimo Kačinsko įvairi kūryba būtų pademonstruota lietuviams. Prie Berklee muzikos kolegijos atlikėjų dar buvo pridėti du lietuviai — Angelė Kiaušaitė, dainavusiai J. Kačinsko liaudies dainas, ir Vytas J. Bakšys, skambinęs fortepijono kūrinius.

Svečiai atvyko autobusu šeštadienio popietėje. Tuoj užkandę pradėjo repetuoti. Scenoje repetavo choras, instrumentalistai — atskiruose kambariuose. Repetacijos užsitęsė apie porą valandų.

Pirmoji koncerto dalis

Koncertą pradėjo dr. Jonas Lenktaitis, pasveikindamas svečius, namiškius ir paaiškindamas to koncerto tikslą, supažindindamas su Berklee muzikos kolegija.

Toliau visas ėjo pagal nustatytą programą. Pradėta kvintetu. Jame grojo: Diane Weller — pirmas smuikas, Jose Morales — antras smuikas, Giner Izza — viola, Barbara Wood — čelo ir Jeronimas Kačinskas — fortepijonas.

Angelė Kiaušaitė, Philadelphia konservatorijos studentė, padainavo J. Kačinsko stilizuotas tris lietuvių liaudies dainas — Kai saulutė leidžias, Lazdynėlis, Sadulia. Akomponavo Vytas J. Bakšys. Reikia pasidžiaugti

ti ir pasigėrėti Angelės Kiaušaitės padaryta didele pažanga. Tai tegu būna jai padaršinimas ir paskatinimas dar uoliau dirbti, lavinti bei tobulinti savo balsą.

Vytas J. Bakšys, N. Anglijos

PADĖKA

Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie atsilankė į Religinės Šalpos vakarą, ir visiems, kurie prisidėjo prie sėkmingo vakaro.

Pirmoj vietoj nuoširdi padėka Philadelphiajos Vilties chorui, dirigentei Pranciškai Stankuvienei, choro pirmininkui Povilui Sidlauskui, solistei Onai Šalčiūnienei, pianistei Klarai Stankutei ir Philadelphiajos šokių grupei Aušrinei bei jos vadovui Eimučiui Radžiui. Nesigailėdami nei laiko nei jėgų, jie be atlyginimo paaugojo savo talentus Religinės Šalpos labui. Ne gana to, Vilties choras dar paaugojo Religinei Šalpai 50 dol.

Taip pat dėkojame Pranei Ažuolienei, Stasei Bobelienei, Broniui Bobeliui, Jadvygai Kregždienai, Adolfui Kregždžiui, Filomenai Ignaitienei, kurie patarnavo prie įėjimo.

Už loterijos suorganizavimą ir pravedimą ačiū Marytei Šalinskienei, Gintei Damušytei, Aleksandrai Žukienei, Onai Barauskienei ir Sophie Zahring. Už loterijos dovanas dėkojame Marytei Šalinskienei už "džiaugsmo krepšį", Rozei Šomkaitei už rankdarbius iš Lietuvos.

Už turtingo bufeto paruošimą ir pateikimą ačiū Eugenijai Kezienei, Bronei Lukoševičienei, Uršulei Povilaitienei, Stasei Ruokienei, Marytei Menčiūnienei ir Vidai Šližienei.

konservatorijos studentas, bėkylas pianistas, išpūdingai ir su temperamentu paskambino Reflekcijas.

Antra koncerto dalis

Antra koncerto dalis pradėta trio: Matthew Marvuglio — fleita, Joseph Viola — klarinetas, Barbara Wood — čelo.

(nukelta į 8 psl.)

Ponia Lukoševičienė padovanojo maistą bufetui.

Už pyragus bufetui dėkojame: poniom Budraitienei, Dubauskienei, Gražulienei, Jankauskienei, Kezienei, Labutienei, Lukoševičienei, Kreivėnienei, Povilaitienei, Skadickienei, Urbelienei, Tutinienei, Milukienei, Laurinaitienei.

Ačiū vyram, kurie pasidarbavo prie baro Religinės Šalpos labui: Kaziui Bačauskui, Jonui Jankui, Jurgiui Šližiui.

Už scenos dekoracijas esame dėkingi Pauliui Jurkui ir Marijonai Skabeikienei. Už scenos ir salės paruošimą vakarui dėkojame Jonui Adomėnui ir Raimundui Baliui, Jankauskui už elektros sutvarkymą. Dėkojame visiems savanoriam, kurie prisidėjo po programos kėdes atimti ir stalus sustatyti. Už "greitą pagalbą" dėkojame Pilypiui ir Marijonai Skabeikiam.

Religinė Šalpa dėkoja visiems, kurie vakaro proga paaugojo L.K. Religinei Šalpai: Marytė Shalins \$100 ir bilietų spausdinimo išlaidas; A. Kregždys \$20, NN. \$30, kun. klebonas V. Dabušis, Krudžiai, Ignaičiai, A. Udrys, V. Vyngantas po \$10. Už mažesnes aukas dėkojame P. Ažuolienei, L. Žitkevičiui, pp. Katinams, NN. ir kitiem.

Dėkojame lietuviams pranciškonam už patalpas.

L.K.R. Šalpa

NEWARKO BALFO SKYRIAUS SUKAKTIS

Balfo šalpos darbo 35 metų sukakties proga tenka prisiminti Newarko 35-tojo skyriaus steigėjus, darbuotojus ir aukotojus. Daugelis jų jau pasitraukė iš Balfo skyriaus, o kiti ir iš gyvųjų tarpo, bet jų pradėtas darbas tęsiasi ir toliau.

Dabartinė valdyba, susidedanti iš pirmininko Vlado Audėno, vicepirmininko Kazio Šipailos, sekretorės Debbie Didžbalytės ir išdininkės Nijolės Audėnienės, bendradarbiaudama su kitais skyriaus nariais, nutarė paminėti šio skyriaus gyvavimo 35 metų sukaktį. Newarko 35-asis skyrius įsisteigė dar karui siaučiant, 1944 spalio 6.

Minėjimas įvyks lapkričio 18. Iškilmingos mišios už visus Balfo skyriaus narius bus 10:30 v. Švč. Trejybės bažnyčioje, Newark, N.J. Pritaikytą pamokslą pasakys Tėvas Leonardas Andriekus, OFM. Po mišių parapijos salė bus trumpai prisiminta skyriaus veikla. Bus įteikti žymenys nusipelnusiems veikėjams ir aukotojams. Po to bus atgaiva. Valdyba prašo visus Balfo geradarius atsilankyti.

Ta pačia proga valdyba primena, kad metinis rudens vėjus prasidėjo ir tęsis iki gruodžio pabaigos. Tikimasi, kad ir šiais metais mūsų tautiečiai bus dosnūs, kaip ir kitais atvejais.

V.A.

KNYGOS LIETUVIŲ IR ANGLŲ KALBOM IŠMOKTI

Introduction to Modern Lithuanian — 10 dol.
Lietuviškų pokalbių plokštelė su tekstu — 6 dol.

Angliškai lietuviškas žodynas — 8 dol.

Lietuviškai angliškas žodynas — 8 dol.

Lietuvių kalbos žodynas paveikluotas — 6 dol.

Persiųntimas 50 c. Graži dovaną jaunimui ir suaugusiems visokioms progoms. Darbininkas,

Vytenis Vasyliūnas Baltų d-jos koncerte

Naujosios Anglijos Baltų draugija kviečia visus į Vytenio Vasyliūno vargonų koncertą, kuris įvyks lapkričio 11, sekmadienį, 3 val. po pietų, First & Second Church salė, 66 Marlborough Street, Bostone.

Vytenis Vasyliūnas dabar gyvena Vakarų Vokietijoje, kur, be astrofizikos darbo, dažnai rodo su vargonų koncertais vokiečių visuomenei. Jo koncertai yra gerai įvertinami Vokietijos laikraščiu, kaip Bremen Nachrichten ir Weser Kurier.

Fortepijono studijas jis pradėjo dar gyvendamas Kolumbijoj. Atvykęs į Ameriką, pradėjo vargonų studijas. Vienas iš pagrindinių jo mokytojų buvo profesorius Donald Willing iš New England konservatorijos. Šalia muzikos jis studijavo Massachusetts Institute of Technology, kur įsigijo doktoratą iš astrofizikos.

Gyvendamas Amerikoje, duodavo vargonų koncertus Bostone ir kituose miestuose. Taip pat akomponuodavo savo tėvui smuikininkui Izidoriui Vasyliūnui, solistam ir choram.

Kariuomenės 61 metų minėjimas

Ramovėnų Bostono skyriaus valdyba ruošia 61 metų Lietuvos kariuomenės atkūrimo su-

KULTŪROS ŽIDINYJE

Jaunimo pamaldos, turėjusios įvykti lapkričio 18, dėl Lietuvos kariuomenės šventės minėjimo yra atšauktos. Jaunimo mišios Kultūros Židiny bus gruodžio 2, 11 val. ryto. Prieš iškeliaudamas atgal į Clevelandą, studentų ansamblis Nerija giedos per mišias. Po mišių kavute rūpinis N.Y. ateitininkų skyrius. Kitos jaunimo pamaldos bus sausio 19. skautų suvažiavimo proga.

Naujas jaunimo veiklos globėjas ir Maironio šeštadieninės mokyklos kapelionas Tėvas Antanas Prakapas, OFM, kviečia jaunesnio amžiaus vaikus pasimokyti tarnavimo prie mišių. Vyresnių skyrių mokiniai prašomi mišių skaitymams ir bendrai jaunimo pamaldų talkai. Iš anksto susitarus, trumpos repetacijos bus K. Židiny. Kreiptis į Tėvą Antaną šeštadieniais Maironio mokykloje arba skambinti 235-5962.

Jaunimo veikla Kultūros Židiny yra labai pagyvėjusi. Čia beveik kasdien treniruojasi sportininkai, šeštadieniais sueigas turi skautai arba ateitininkai, o paskutiniu laiku sujudo ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos New Yorko skyrius. Per šias Kalėdas jie ruošia jaunimo šokius, kas praeity buvo jau įsigalėjusi tradicija. LK Fondo jaunimo veiklos komiteto priežiūroje bus bandoma atgaivinti ir penktadienį vakarones. Būtų labai pageidaujama, kad kas nors apsiimtų pamokyti vaidybos, dainavimo, lengvos muzikos ar kitų teatrinio meno išraiškų, nes gabumų jaunimas turi apsieiti, tik nėra kam vadovauti jų kultivavimui.

341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Visos šios ir kitos lietuviškos knygos bei lietuviškos plokštelės gaunamos Darbininko administracijoje: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

kakties minėjimą lapkričio 18, sekmadienį, 3 val. popiet Lietuvos Piliečių klubo 3-čio aukšto

Pianistas Saulius Cibas akomponuos solistei Daivai Mongirdaitei kariuomenės minėjimo šventėje lapkričio 18 d. 3 v. popiet Bostone.

Solistė Daiva Mongirdaitė atliks Karnavičiaus, Jakubėno, Dvariono, Gaidelio, Čerienės, Sarpaliaus ir ir Metrikenės kūrinius Lietuvos kariuomenės 61 metų sukakties minėjime Bostone.

salėje, 368 W. Broadway, South Boston, Mass.

Šventė prasidės vėliavų parodu. Po to bus gen. štab. maj. Ernesto Bliudniko paskaita. Meninę dalį atliks solistė Daiva Mongirdaitė-Richardson, akomponuos Saulius Cibas. Poemas iš savo kūrybos skaitys Jonas Rūtenis.

Vaišės su lietuviškais patiekalais bus paruoštos ponios Onos Merkienės vadovybėje. Jai padės 5 talkininkės. Barą tvarkys Jonas Starinskas. Bus loterija. Vaišių metu bus duota lietuviška pramoginė muzika. B.V.G.

Bostono parengimų kalendorius

Dr. Vytenio Vasyliūno vargonų koncertas įvyks lapkričio 11.

Martyno Jankaus šaulių kuopos ruošiamas banketas įvyks lapkričio 17, šeštadienį, 6 val. vak. Sandaros salė, Brocktone.

Lietuvos kariuomenės sukakties minėjimas įvyks lapkričio 18.

Naujosios Anglijos šaulių rinktinės suvažiavimas įvyks lapkričio 24 Maironio Parke, Shrewsbury, Mass.

Kalėdinė vakaronė su programa vyks gruodžio 16, 4 val. popiet Tautinės S-gos namuose. Rengia M.K. Federacijos Bostono klubas.

Vasyliūnų sonatų vakaras vyks kovo 9, 3 val. popiet First & Second Church.

LA SVĖS VARPAS Sekmadieniais 11:30-12:00 val. 1430 banga iš WWEL 12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET Vedėjas Petras Viščinis 173 Arthur St., Brockton, MA 02402 Telef. (617) 586-7209 BOSTON, MASS. — WNSR 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

"Amber Holidays"

PASKUTINĖS ŠIŲ METŲ EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ IŠVYKSTA:

Gruodžio 19 d. (dviejm savaitėm) \$1045.00

Gruodžio 26 d. (vienai savaitėi) \$821.00 — su Naujaisiais Metais Vilniuje

1980 metų ekskursijos į Lietuvą vyks: kovo 20, balandžio 3, 16, gegužės 7, 14, 21, birželio 5, 19, liepos 3, 16, 30, rugpjūčio 7, 13, 28, rugsėjo 17, 24, spalio 8, gruodžio 26.

REGISTRACIJAS

JAU PRIIMAM

DABAR.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 W. Broadway, P.O. Box 116
South Boston, Mass. 02127

Telefonas (617) 268-8764

Istaigai vadovauja: Aldona Adomonis ir Albina Rudžiūnas
Prices are based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval.

BANK-BY-MAIL

Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!

That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prieinamai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti į banką ar juos atsiimti, tai galite atlikti namie bet kurio laiku. Jūsų siunta gaves, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prisideda ir užtikrinimas, kad jūsų pinigai pelno aukščiausius procentus, leidžiamus įstatymų.

Del lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykit paduotais adresais.

do per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykit paduotais adresais.

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"
ALFRED W. ARCHIBALD PRESIDENT

PADĖKA

A.A.

ARVYDAS J. VAIČJURGIS,

mūsų mylimas sūnus ir brolis, staigiai ir netikėtai mirė š.m. rugsėjo mėn. 13 dieną. Palaidotas rugsėjo mėn. 15 d. Forest Hills kapinėse, Bostone.

Dėkojame Šv. Petro parapijos klebonui kun. A. Kontautui ir kunigams už maldas laidotuvių koplyčioje, šv. mišias bažnyčioje ir palydėjimą į jo amžinąją poilsio vietą.

Dėkojame karsto nešėjams, jūr. sktn. Gint. Čepui ir buv. jūrų skautų būrelio nariams, už brolišką patarnavimą.

Nuoširdi padėka visiems, taip gausiai lankiusiems Velių koplyčioje, už gėles prie karsto, dalyvavimą pamaldose, už nepaprastai gausias aukas vietoje gėlių Lietuvių, Skautybės ir Tautos Fondams, taip pat už užprašytas šv. mišias, pareikėtas užuojautas mums asmeniškai, spaudoje ir už paguodos žodžius laiškais.

Gili padėka žurn. Povilui Žičkui už pranešimą ir platesnį to skaudaus mums įvykio aprašymą spaudoje.

Padėka laidotuvių direktoriui J. Lubinui už rūpestingą patarnavimą.

Nuliūdę: tėvai — Valerija ir Juozas, sesuo — Birutė

Mūsų kuopos narius ir mielus bičiulius

ALICE IR PETRĄ ZUPKO bei dukterį BRENDA

liūdesio valandoje, tragiškai žuvus žentui ir vyrui, nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

DARBŲ IR DIENŲ Redaktoriai
ir Lietuvos Vyčių 12 kuopa, N.Y.

A.A.

WILLIAM BERTULIUI

tragiškai mirus, jo tėvui Antanui Bertuliui nuoširdžiai užuojautą reiškia ir kartu maldoje liūdi giminaičiai:

Dr. Antanas Revukas su žmona
Victoria Bertulis
Frank ir Elfreda Bertulis
William ir Barbara (Bertulis) Lawlor
vaikai: William, Christina ir Daniel

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
Administr. (212) 827-1351
Spaustuvė (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros Židiny šį savaitgalį: lapkričio 10 ir 11, šeštadienį ir sekmadienį, pabaltiečių stalo teniso ir šachmatų pimyenybės.

Maironio lituanistinė mokykla mini savo veiklos 30 metų sukaktį. Lapkričio 17 Kultūros Židinyje ta proga bus mokyklos vakaras su atitinkama programa. Kviečiami visi mokyklą lankę, ją baigę susirinkti tą vakarą ir prisiminti praeitį.

Lietuvos kariuomenės šventė minima lapkričio 18. Tą dieną 11 val. bus pamaldos Apreiškimo parapijos salėje. Tuoj po pamaldų tos pačios parapijos salėje — minėjimas. Kalbą pasakys Lietuvos kariuomenės kapitonas Antanas Rugys. Bronius Balčiūnas paskaitys pritaikytos lietuvių autorių kūrybos. Dainuos Astra Butkutė ir Leonardas Ralys. Jiems akomponuos Viktoras Ralys.

Jaunimo pamaldos, kurios buvo numatytos lapkričio 18, dėl tą dieną minimos Lietuvos kariuomenės šventės nukliamos į gruodžio 2. Mišios bus 11 val. Kultūros Židinyje. Šį kartą pamaldos rengiamos 11 val., nes jų metu giedos Nerijos choras, atvykęs iš Clevelando. Choras dalyvaus Kultūros Židinio šventėje gruodžio 1. Gruodžio 2 gieda per jaunimo pamaldas ir tuoj išskrenda į Clevelandą.

Ateitininkų sendraugų numatytas susirinkimas lapkričio 18 dėl kariuomenės šventės minėjimo atidedamas. Tikslī data bus pranešta vėliau.

Tarptautinių vaiko metų proga PLKM Sąjungos valdyba ir Kat. Kultūros Draugija rengia akademią gruodžio 2, sekmadienį, 3 v. popiet Kultūros Židinio mažojoje salėje. Renginio bendra tema: vaiko teisė — vaiko religija, vaiko gerovė ir moralė okupuotoje Lietuvoje, išeivijoje ir pasaulyje. Kviečiami visi pasiklausyti, ypač tėvai, kurie turi mažus ir nepilnamečius vaikus.

Lietuvių pranciškonų provincijos naujoji vadovybė pirmam posėdžiui susirinko lapkričio 4-7 Brooklyno lietuvių pranciškonų vienuolyne. Iš Kennebunkporto atvyko naujasis provincijolas Tėv. Paulius Baltakis, OFM, ir buvęs provincijolas Tėv. Jurgis Gailiūsis, OFM. Iš Toronto atvyko patarėjas Tėv. Augustinas Simanavičius, OFM. Iš Brooklyno posėdžiuose dalyvavo viceprovincijolas Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, ir patarėjas Tėv. dr. Viktoras Gidžiūnas.

Arti Kultūros Židinio išnuomojamas antrame aukšte butas iš 5 kambarių už prieinamą kainą. Tel. 235-0706.

MAIRONIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS

30 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS —

ŠOKIAI — BALIUS

lapkričio 17, šeštadienį, Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Pradžia 7:30 v.v.

Programą atliks rašytojas humoristas **ANTANAS GUSTAITIS** iš Bostono.

Jėjimo auka — 12.50 dol. asmeniui. Maistas, butelis gėrimo kiekvienam stalui.

Stalus galima užsisakyti: pas **A. Jankauską** — 849-2260, **V. Remesienę** — 740-1526, **J. Senken** — 846-7399.

Visi paremkime lietuvišką mokyklą, ypač tie, kurie ją lankė!

Inž. Kęstutis K. Miklas, Darbininko akredituotas korespondentas Jungtinėse Tautose ir New Yorko lietuvių visuomenininkas, prieš porą savaitių buvo paaukštintas savo darbovietėje. Multimilijoninės Readex Microprint korporacijos šerėninkų direktorių tarybą į išrinko viceprezidentu ir paskyrė visos korporacijos generaliniu mene-džeriu. Readex korporacija yra tarptautinio masto ir turi skyrius įvairiuose pasaulio kraštuose. Ji paruošia visų didžiųjų valstybių dokumentaciją bei archyvinius rinkinius mikroprinto formoje ir gamina K. Miklo sukurtas mikroprintam skaityti mašinas. K. Miklui nuolat tenka keliauti ne tik savo firmos reikalais, bet taip pat kaip specialistui skaityti paskaitas apie mikrografiją įvairiose konferencijose bei universitetuose.

Sofija Kačinskienė iš Sunny Hills, Fla., kur pastoviai gyvena nuo šių metų liepos mėnesio galo, lapkričio 1 specialiai atskrido į New Yorką, kad galėtų dalyvauti Laisvės Žiburio radijo koncerte-baliuje. Buvo sustojusi pas Antaniną Reivytiene Middle Village, N.Y., svečiavosi pas savo bičiulius ir lapkričio 8 išvyko atgal į Sunny Hills, Fla.

Prof. Antanas Klimas iš Rochesterio atsiuntė Darbininkui išskarpą iš vokiečių dienraščio. Iškarpoje plačiai rašoma apie Vlado Česiūno pagrobimą. Darbininko redakcija dėkoja už dėmesį ir išskarpą pasinaudos.

Raymond Kivita, lietuvių kilmės nekilnojamo turto prekybininkas, dirba su Century 21 Friendly Realty, 63 West Merrick Rd., Valley Stream, N.Y. 11580, telef. 516 825-6511. Jis siūlo pasigėrėti kaimiška gamta Long Island, tik kelios minutės važiavimo nuo miesto. Geros mokyklos, arti visokių krautuvų bei susisiekimo. Turėkit gražų namą gražioje vietoje. Aptarnaujama Valley Stream, Lyndbrook, Malverne ir Franklin Square.

Merkelis Giedraitis, tai naujoji knyga apie žymų lietuvių ir jo nuostabių laikus. Gaunama Darbininke, pas platintojus ir tiesiai iš leidyklos: Amberland Publishing Co., 1813 Larchwood Ave., Troy, Mich., 48084. Kaina 7 dol., kietais viršeliais 10 dol.

Dovana — siuntinių įstaiga — praneša, kad nuo lapkričio 1 į Lietuvą bus galima siųsti siuntinius tik iki 22 svarų (anksčiau buvo siunčiami siuntiniai iki 44 svarų). Dovana, Irena Velonskienė, 69-40 Fleet St., Forest Hills, N.Y. 11375. Tel. 268-1594.

Maspeth, N.Y., Lietuvos vyčių 110 kuopos nariai, pasipuošę tautiniais drabužiais, vadovaujami pirmininko Jono Adomėno, su organizacijos ir Lietuvos vėliavomis dalyvavo bendrame parade spalio 27 minint Maspetho įkūrimo 327 metų sukaktį. Paradą organizavo Maspetho Chamber of Commerce. Po parado vaišes parūpino Mrs. Lottie Ulrich. Maspeth Lietuvos vyčių kuopa įsteigta 1913.

LAK šachmatininkai pasiruošę Š. Amerikos pabaltiečių varžyboms, kurios bus lapkričio 10-11 Kultūros Židinyje. Dalyvaus Simonaitis, Staknys, Vasiliauskas, Radmanas, Sakalas ir Bliznikas iš New Jersey. Iš toliau atvyksta — Škėma iš Detroito, iš Bostono — Grauslys, Merkis ir Atkočaitis. New Yorko latvių bus 6, estų 2. Galutinė registracija baigsis šeštadienį 9:30 v.r.

Dr. Gediminas Čekas, gyvenęs East Greenwich, N.J., širdies smūgio ištiktas, mirė spalio 11. Nulūždime liko žmona Mavis Kirytė, tėvas Andrius ir sesuo Irena Vokietijoje, brolis Aleksandras, dėdė dr. Vaclovas Čekas ir kiti giminės. Jis buvo Darbininko skaitytojas. Reiškiamie užuojautą žmonai ir artimiesiems.

Dail. Elenos Urbaitytės kūrinų paroda vyksta Phoenix galerijoje nuo lapkričio 3 iki lapkričio 23. Galerija yra 56 W 57th Street, Manhattane.

Aleksandro Macijausko fotografijų paroda vyksta nuo lapkričio 6 iki gruodžio 8 Prakapas galerijoje, 19 E 71 Street, Manhattane.

Poetės Kotrynos Grigaitytės nauja poezijos knyga spausdinama pranciškonų spaustuveje Brooklyne. Knyga vadinasi "Marių vėjui skambant".

New Yorko Neringos ir Tauro tūntų iškilminga sueiga bus lapkričio 17. Visi skautai ir skautės sueigoj dalyvauja uniformuoti. Lapkričio 18 įvyks vyr. skautų ir skautų vyčių sueiga. Sueigos vyks Kultūros Židiny.

Inos Nenortienės (emalis) ir Birutės Kidolienės (siuvinėti gobelenai) darbų paroda įvyko spalio 27-28 Anapilio parodų salė, Mississauga, Kanadoj. Parodos atidarymo metu kalbėjo dail. Antanas Tamošaitis, apibūdindamas išstatytus darbus, jų kilmę ir darbo techniką. Per abi dienas parodą aplankė per 500 žmonių, lankusių Mississaugos kankinių bažnyčią ir kapines. Paruota nemažai išstatytų darbų. Parodą ruošė ir globojo Anapilio Moterų Būrelis. Plačiau ateinančiame skautų puslapy.

Liuteronų bažnyčios naudai rengiamas American-Russian choro koncertas lapkričio 11, sekmadienį, 5 val. popiet Lutheran Church patalpose, 86-20 114 St., Richmond Hill, N.Y.

Albumų formoj su gausiom iliustracijom ir tekstu anglų bei lietuvių kalbom gražiai išleisti leidiniai: Lithuanian Family Traditions, by S. Yla, Lithuanians in Multi-Ethnic Chicago, by D. Fainhauz, Lithuanian Writers in the West, by A. Skrupskelienė. Kiekvienos knygos kaina po 20 dol. Persiuntimui pridedama po 1 dol. už kiekvieną knygą. Kreiptis: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Liet. Kat. Religinė Šalpa lapkričio 27, antradienį, 7:30 v.v. Kultūros Židinyje ruošia knygos "Land of Crosses" pristatymą. Knyga yra Liet. Kat. Bažnyčios Kronikų apžvalga anglų kalba. Knygą pristatys pats autorius Michael Bourdeaux, anglikonų kunigas, iš Anglijos.

Tėv. dr. Viktoras Gidžiūnas, OFM, spalio 22 grįžo iš Ispanijos, kur dalyvavo marijologų kongrese ir ten skaitė paskaitą. Savo įspūdžius iš kongreso jis parašys Darbininkui.

Kultūros Židinio administracijos namas jau baigiamas įrengti. Namas trijų aukštų. Pirmame aukšte bus raštinė ir sandėlys, antrame ir trečiame aukšte — gyvenamieji kambariai. Statybos darbus atlieka italai, elektrą įvedė elektrikas Antanas Matulaitis.

A. Liet. Tautinės Sąjungos New Yorko I-mo skyriaus visuotinis narių susirinkimas įvyko spalio 29. Priimti į skyrių du nauji nariai. Visi supažindinti su neseniai išleista Sąjungos knyga "Tautinės minties keliai". Kelias knygas įsigijo tie, kurie nebuvo užsiprenumeravę. Jurgiui Kiaunei pasiūlius ir pirmininkui Apolinariui Vebeliūnui pritarus, dr. Bronius Nemickas už nuopelnus lietuvių tautai už ilgametę veiklą Vlike ir skyriuje pakeliamas į skyriaus garbės narius.

Elizabeth, N.J., Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 15 skyriaus valdyba savo posėdy nutarė iš skyriaus kuklių santaupų skirti auką kai kuriom lietuviškom institucijom. Darbininkui paskirta ir per skyriaus išdininką Vincą Misiūną atsiųsta 25 dol. Nuosirdžiai dėkojame.

Petratis Petratis Apreiškimo parapijos bažnyčios zakristijoje praplatino bažnytinį rūbų spintą ir bažnyčiai paaukojo savo darbą ir pirktas medžiagas.

Lithuanian ladies costume for sale. Size 14. \$100. Call 201 352-1288 after 5:00 P.M.

Savo draugams švenčių proga užprenumeruok Darbininką!

J. KAČINSKO KONCERTAS

(atkelta iš 7 psl.)

Trio pagrojo keturias miniatiūras.

Šio koncerto atrakcija ir pati viršūnė buvo kolegijos mišrus choras, kuris dainavo lietuviškai. Chore buvo apie 60 asmenų studentų. Chorą paruošė ir jam dirigavo Brian O'Connell.

Choras labai pajėgus, išlavin-tas, lankstus ir įspūdingas, dainavo kaip tikras profesinis choras. Pirmiausia jis sustojo scenoje neįprasta tvarka. Ten nebuvo sopranų eilės, altų, tenorų ir bosų eilės. Visi buvo sumaišyti. Todėl choras ir skambėjo kaip koks simfoninis orkestras, dainavo visa scena.

Dainas pasirinko pats dirigentas ir taip sudarė šešių dainų ciklą. Dainos sudėtingos ir sunkios, kiekviena išvystyta lyg koks simfoninis kūrinys. Kompozitorius, siekdamas puošnumo ir turtingumo, įveda daug balsų. Buvo dainuojama 6, 8 ir net 12 balsų. Sudėtingi perėjimai iš forte į pianissimo, iš vieno ritmo į kitą. Tai tokias dainas gali tiksliai išdainuoti tik tie, kurie patys yra geri muzikai.

Choras atliko šias dainas: Esi, dangau (žodžiai Bern. Brazdžionio), Beržas ant kalno (žodžiai K. Binkio), Lietuvos takelis (žodžiai J. Baltrušaičio), Jau saulutė leidžias — liaudies daina, Gintarėlis (žodžiai L. Andriekaus, Žvangučiai (žodžiai J. Aisčio).

Labai įspūdingai nuskambėjo Jau saulutė leidžias, artyn vakarėlis. Choras nuostabiai gražiai perdavė vakaro eleginę nuotaiką. Choras dainavo lietuviškai. Amerikiečiui ir kitų tautų žmogui ištarti lietuviškus žodžius nėra taip lengva. Gal net sunku. Kaip teko patirti, choras tik porą pamokų turėjo, kaip reikia tarti žodžius. Bet tai įveikiama. Lengvesni tekstai tai parodė,

pvz. Jau saulutė leidžias... tarė visai neblogai.

Choro dainavimą publika sutiko karštais plojimais, net du kartus atsistojo, pagerbdama svečius.

Pabaigoje į sceną sukviesti visi programos dalyviai ir įteikta gėlių. Dr. J. Lenkaitis padėkojo visiems. Kalbėjo tik angliškai. Sveikinimo žodžius dar tarė Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, LB New Yorko apygardos pirmininkas Aleksandras Vakselis, Vargonininkų-Muzikų Sąjungos pirmininkas Vytautas Kerbelis. Telegramomis sveikino Vincė Jonuškaitė, Bronius Budriūnas. Kalbėjo ir pats kompozitorius Jeronimas Kačinskas.

Po koncerto žemutinėje salėje buvo vaišės svečiam. Buvo šilta vakarienė. Be Bostono svečių, buvo dar nemaža vietos kultūrininkų, garbingų žmonių. Visi turėjo progos pasikalbėti, pasidžiaugti koncertu. Visas vaišes labai gražiai parengė Elena Miceliūnienė su savo talkininkėmis.

Bostono svečiai po vakarienės tuoj ir išvažiuo atgal.

-o-

Visa Jeronimo Kačinsko muzika yra sudėtinga ir moderni. Jis pats savo baigiamajame žodyje kalbėjo apie savo kompozicijas, sakėsi, kad nori būti savitas, išsiskirti iš praeities stilių, pabrėžė, kad prie modernizmo reikia priprasti. Ir šiam koncerte publika priprato prie Jeronimo Kačinsko modernaus stiliaus ir jį pamėgo. Tai parodė nuosirdūs plojimai. Publiks buvo tik apie 250. Buvo svečių ir amerikiečių. O galėjo būti visų daugiau, nes koncertas juk buvo retybė.

-o-

Kaip minėta, visa didžioji rengimo našta teko dr. Jonui Lenkaičiui. Jis yra didelis muzikos entuziastas. Gal dėl to, kad vokiečių okupacijos metais jam teko būti Vilniaus filharmonijos direktoriumi. Dr. J. Lenkaičiui dar talkino keletas žmonių. Dabar jis planuoja ir studijuoja, kad visą šį koncertą nugabentų į Clevelandą. (p.j.)

LIETUVIŲ KULTŪROS ŽIDINIO RUDENS VAKARAS

1979 GRUODSIO 1, ŠEŠTADIENI, PRADŽIA 7 VAL. VAKARO SU KOKTEILIAIS

8 VAL. KONCERTINĘ PROGRAMĄ ATLIKS CLEVELANDŲ STUDENČIŲ VOKALINIS ANSAMBLIS

NERIJA

PO PROGRAMOS ŠILTA VAKARIENĖ

ĮVAIRŲS GĖRIMAI IR ŠOKIAI

GROS JOE THOMAS ORKESTRAS

ĮĖJIMAS Į KONCERTĄ 6 DOL. SUAUGUSIEM, 3 DOL. JAUNIMUI

BILJETUS GALIMA IŠ ANKSTO PIRKTI IR 10 ASMENŲ STALUS PRAŠOMA UŽSISAKYTI PAS:

K. BAČAUSKĄ, 846-5543
BR. BOBELĮ, 467-6637
A. RADZIVANIENĘ, 441-9720

M. ŠALINSKIENĘ, 296-2244
J. VEBELIŲNIENĘ, 847-8063

VISUS MALONIAI KVIEČIA ATSLANKYTI KULTŪROS ŽIDINIO PARENGIMŲ KOMITETAS

LIETUVIŲ KATALIKŲ RELIGINĖ ŠALPA visus maloniai kviečia į naujos knygos

LAND OF CROSSES

pristatymą, kuris bus lapkričio 27, antradienį, 7:30 v.v. Kultūros Židiny, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Knyga — Liet. Kat. Bažnyčios Kronikų apžvalga anglų kalba.

Pristatys pats autorius —

MICHAEL BOURDEAUX, anglikonų kunigas iš Anglijos.

